

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II, telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Po volitvah

Hud volilni boj je bil 23. t. m. SLS je poklicala na pomoč zlorabo vere in duhovnikom vdano ženstvo, obenem pa pritisnila na vse gumbе gospodarske odvisnosti. Kljub temu se ljudstvo ni dalo od njih kar tako nagnati k volitvam. Precej manj volilcev kakor pri zadnjih volitvah je prišlo h klerikalnim skrtnjicam ter na volišče sploh in mnogi le godrnjaje.

Zopet enkrat je politična duhovščina na smrt obsodila SDS. A glejmo čudo: SDS po glasovih v Sloveniji ni padla, temveč celo zrasla, četudi je bila celokupna udeležba manjša, SDS si je priborila belo Ljubljano, kjer je bil 8. februarja 1925. izvoljen dr. Korosec z večino skoro 400 glasov za skupščinskega poslanca, danes pa je SLS v Ljubljani v manjšini za skoro 800 glasov. In na deželi? Naši ljudje so zdržali in se dobro borili.

Seveda bi bilo lahko še mnogo bolje, ako bi se vsi odločni naši somišljeniki zavedali, da morajo tudi sami prijeti za delo in dirigirati volitve v svojih krajih. Ne moreta vsega storiti Ljubljana in Maribor sama. Kjer domačini roke križem drže, tam prihajajo presenečenja, kajti mnogo jih je vedno nezavednih volilcev, katere je treba poučiti.

V to svrhu bo treba pač še krepkejšo organizacijo. Organizacija in organizacija, ta je potrebna; brez nje se ne dá voditi vojna in se ne dá doseči zmaga.

Žalostno so propadli radičevci. Jaz sem od leta 1920. naprej na delu za skupno napredno volilno fronto, a radičevci kot nasledniki bivših kmetijcev, so za te volitve

zopet celo v okrajih, kjer je bil vnaprej račun jasen, odbili skupno delo naprednjakov, temveč so rajši začeli divjo gonjo proti SDS. Ves čas volilne agitacije niso delali ničesar drugega, kakor nas so napadali, nas obrekovali ter o Slavenski banki kovali take laži, da je že vsem razsodnim ljudem presedalo.

Čemu to? Kakor pijanec ne vé, zakaj v pijanosti pretepa svojo ženo in deco, tako v praznem svojem napuhu zeleni generali ne vedo, zakaj so to pot rajši pomagali klerikalcem, kakor da bi dali drugim naprednjakom roke. Kako strašna je slepota človeka! Ta nauk čutijo danes radičevci na lastni koži, kajti hoteli so nas uničiti, kakor je Kajm ubil Abela, a v svojem besnenju so smrtno ranili le sami sebe. Radičevci so samo v volilnem okraju g. Pucelja izgubili skoro 4000 glasov, na Štajerskem pa 11.000. Ta čas pa je naša SDS napredovala v Sloveniji za 3000 glasov.

Ali bo zdaj prišlo iztreženje? Ali bo enkrat pamet začela zmagovati? Ali zdaj pride napredna fronta? Bomo videli.

Večina ljudstva je zopet šla za SLS. Ako bodo ostale zaradi tega slabe gospodarske razmere, se pač ne bo mogel in smel pritoževati vsaj nobeden od klerikalnih in radičevskih volilcev, kajti oni so glasovali za staro lajno.

Mi s tem napredkom še nismo zadovoljni, ker stoječa voda smrdi. Potrebno nam je gibanje in nadaljnje napredovanje. Za to naj skrbe pristaši SDS, zlasti mladina, pa bomo pri prihodnjih volitvah še bolj napredovali, kakor smo 23. januarja 1927.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

V Ljubljani sami je SDS sijajno zmagala. Dobila je 4159 glasov, dočim so dobili: klerikalci 3412, združeni socialisti 941, radikali 510, radičevci 154 in Bernotovi socialisti 77 glasov. SDS je od zadnjih skupščinskih volitev napredovala v Ljubljani za 159 glasov, klerikalci so padli za 953 in radikali za 333 glasov. Združeni socialisti so porasli za 35 glasov. Popoln polom so torej doživeli v Ljubljani radikali dr. Ravniharja. Brezpomembno število glasov so dobili v Ljubljani bernotovci in radičevci. Ljubljana je s tem zopet v naprednem taboru in jo bodo v oblastni skupščini zastopali trije napredni in dve klerikalna oblastna poslanca.

Po glasovih pri nedeljskih volitvah bi v Sloveniji SLS izgubila kar tri skupščinske poslance, dočim bi SDS dobila pet mandatov in bi ji za šestega manjkalo samo nekaj sto glasov (sedaj ima le dva).

Te ugotovitve so izračunane na podlagi take sestave srezov, kakršna odgovarja volilnim okrožjem za narodno skupščino. Izpuščeno je torej Medmurje (v mariborski oblasti), kjer je Radič v nedeljo izgubil še nadaljnih 4067 glasov ter padel od 12.916 na 8849.

SDS je z nedeljskimi volitvami postala druga najmočnejša stranka v Sloveniji. Njeno stalno napredovanje od volitev do volitev pokazuje, da je jedro naprednega gibanja v Sloveniji. SDS je v Sloveniji od volitev v konstituanto napredovala za preko 100 odstotkov, in sicer je dobila pri volitvah:

v konstituanto (1920)	12.348 glasov
v narodno skupščino (1923)	14.654 "
v narodno skupščino (1925)	23.669 "
v oblastne skupščine (1927)	26.467 "

Stalno napredovanje je vidno za vsakogar, četudi se zaradi obstoječega volilnega reda ne izraža pravilno v številu mandatov. V ljubljanski oblasti je dobljen en mandat neklerikalnih volilcev šele s 3300 glasovi, dočim ima že vsakih 1300 klerikalnih volilcev en mandat. V mariborski oblasti je bilo treba za vsak demokratiški mandat 3214 glasov, za vsak klerikalni mandat pa le 1148 glasov. SDS je v vseh volilnih okrajih dosegla tolik uspeh, da ji je ponekod manjkalo le po neznatno število glasov za dosego količnika in mandata. V radovljiskem srezu (okraju) je SDS ostala brez mandata samo zaradi 84, v novomeškem zaradi 74, v celjski okolici zaradi 54 in v Mariboru celo samo zaradi 40 glasov.

S porazom radičevcev se je pokazalo, da je SDS v Sloveniji tudi kot kmetijska stranka močnejša kakor radičevci, kajti SDS ima samo na deželi brez Ljubljane skoro za 2000 glasov več, kakor so jih dobili Puceljevi kandidati. Če bo Puceljeva stranka šla takšno rakovo pot, bo kmalu tam, kjer je dr. Ravniharjeva radikalija, ki s svojimi niti 1500 glasovi lahko odloži svoje skrlhano orožje.

Izvoljenih je v ljubljanski oblasti 40 klerikalcev, 6 samostojnih demokratov, 4 radičevci, 1 kavaški radičevci, 1 socialist, 1 Kočevci, skupno 53 mandatov; v mariborski oblasti pa: 42 klerikalcev, 11 radičevcev (od teh je 7 iz hrvatskega Medmurja, ki je priključeno mariborski oblasti), 6 samostojnih demokratov, 3 socialisti, 2 radikala (izvoljena v zvezi s klerikalci in Nemci), skupno 64 mandatov.

Močna okrepitev napredne fronte v Sloveniji

Razočaranje nasprotnikov zaradi krepkega pomnoženja naprednih glasov pri oblastnih volitvah v Sloveniji — Sijajna zmaga v Ljubljani — Napredovali smo v Sloveniji za blizu 3000 na 26.467 glasov, radičevci (puceljevci) so padli za okrog 15.000 na 20.451 glasov, a klerikalci so izgubili nad 9000 glasov — Naša SDS druga najmočnejša stranka med Slovenci — Tudi združeni socialisti so zabeležili napredek

Z uspehom nedeljskih volitev v oblastne skupščine smo napredni Slovenci za enkrat lahko zadovoljni. Krepko pomnoženje glasov za napredno fronto in močan padec klerikalnih ter radičevskih glasov nam pričata, da smo na pravi poti.

Zlasti katastrofalno so pri nedeljskih volitvah odrezali radičevci. Pri skupščinskih volitvah leta 1925, so dobili radičevci in puceljevci v Sloveniji skupno 34.859 glasov. Nista pretekli od zadnjih volitev še dve leti, pa so združeni radičevci in puceljevci pri nedeljskih volitvah padli od 34.859 na 20.451 glasov. Padec znaša torej 14.408

glasov ali preko 41 odstotkov. To pomenja, da gre radičevščina v Sloveniji s precej hitrimi koraki rakovo pot. Take katastrofe g. Pucelja pač ni pričakoval.

Zelo hud udarec so doživeli tudi klerikalci. Pri skupščinskih volitvah leta 1923. in leta 1925. so obakrat imeli preko 100.000 glasov. V nedeljo pa so klerikalci nazadovali za 9068 na 96.235 glasov. Tudi klerikalni velikan se ruši in se bo naprej rušil, čim bolj bo prodirala prosveta med široke ljudske plasti in odganjala srednjeveško temo med našim dreprostnim ljudstvom.

Porast glasov napredne fronte je toliko bolj razveseljav, ker je bila splošna udeležba pri nedeljskih volitvah znatno manjša kakor pri zadnjih skupščinskih volitvah v letu 1925. Je sicer v nekaterih krajih tudi naša stranka izgubila po nekoliko glasov, je pa zato tem bolj napredovala v drugih krajih, zlasti v laškem, brežiškem, litijškem in številnih mariborskih srezih. Najlepša hvala in vsa čast našim somišljenikom, ki niso podlegli lažnivim in hudobnim volilnim bombam naših nasprotnikov, ki v svojem besnenju niso

poznali nikake meje. Naš napredek nas mora podžigati k nadaljnemu vztrajnemu delu za širjenje napredne misli v Sloveniji. Vsi na delo za napredno koncentracijo, ker te volitve so znova pokazale, da moramo vsi naprednjaki v eno fronto, kajti le tako bomo mogli sčasoma porušiti največjo slovensko nesrečo — klerikalizem. Vsi naši volilci naj se organizirajo v naših krajevnih organizacijah in vsi naj bodo naročniki «Domovine» ali «Jutra». Pod geslom «svoboda, enakost, bratstvo» v boj za končno zmago!

frankovci 2, a mi

samostojni demokrati smo izvojevali v vsej državi 103 mandate,

kar je zares krasno število, toda še krasnejše je število oddanih glasov. Kakor že omenjeno, je volilni red ugoden le za tiste stranke, ki imajo množice svojih volilcev zgnetenih v posameznih srezih. A dočim so radikali v Srbiji, radičevci na Hrvaškem in klerikalci v Sloveniji dobivali mandate že na vsakih tisoč ali malo čez tisoč glasov, je SDS marsikod morala vsak mandat priboriti s 3000 ali še več glasovi. Kratko lahko trdimo, da premore SDS v Jugoslaviji že nad 300.000 glasov in da njeno mogočno napredovanje vliiva strah vsem njenim nasprotnikom.

V Beogradu se zopet sestaja Narodna skupščina. Baviti se bo morala s proračunom. Vprašanje pa je, ali bo proračun sploh sprejet. Radić je namreč v ogorčenju nad porazom začel

silovito ostro nastopati proti radikalom,

dolžeč jih nasilja in korupcije pri nedeljskih volitvah. Napoveduje, da bo prekinil zvezo z radikali, a njegovi poslanci odrekajo voljo, da bi glasovali za proračun. Ampak Radića je treba poznati. Zdaj rolni samo, da bi zatajil sramoto, obenem pa se boji, da ga ne bi radikali spravili še bolj ob tla. Njegovih groženj nihče ne jemlje več resno. Skupščinske volitve, ki bodo prej ali slej morale slediti, bodo še silneje kakor tokrat zavihtele klavdivo pravice ter potokle vse tiste, ki se redijo od političnega varanja. A to so radikali, radičevci in naši klerikalci.

Otroško veselje.

Teta: «Otroci, kaj ste pa danes tako veseli?»
Otroci: «Klavir je zarubljen in sedaj se nam ne bo treba več vaditi.»

Dobra sestrice.

Anica: «Mama, Jožek noče jesti mlečne kaše. Ali mu smem dati malo jabolka?»
Mama: «Ali ne veš, da Jožek še ne more gristi, ker nima zob?»
Anica: «Vem, toda mislila sem, če dovoliš, da mu prinesem tvoje zobe z nočne omarice.»

Politični pregled

Prve oblastne volitve so srečno za nami. Uradno še niso objavljeni podatki o uspehih vseh strank v državi, vsekakor pa je prišlo, da sta vladni stranki (radikali in radičevci) doživeli težke udarce, ki so ponekod uprav porazni. Radikali so nazadovali ponekod v Srbiji, dočim so v Vojvodini ohranili svojo številčno moč samo s pomočjo Nemcev in Madžarov, najtežje izgube pa so utrpeli v zapadni Bosni in Dalmaciji. Ali med vsem strankami so bile

volitve najbolj porazne za Radića in njegovo stranko,

ki je izgubila polovico glasov. Razočarani nad neznačajnim zadržanjem radičevskih voditeljev, so volilci deloma glasovali za druge stranke, večinoma pa se vzdržali glasovanja in s tem pripomogli, da je Radićeva stranka danes za polovico šibkejša kakor je bila pri volitvah v Narodno skupščino. Ker volilni red naravnost krivično daje prednost večjim strankam, so radičevci sicer še dobili precej lepo število mandatov, posebno na Hrvaškem, toda obenem je njihovo strašno propadanje izraženo v številnih dobljenih glasov. V ostalem pa si naši čitatelji lahko sami ustvarijo sodbo spričo dejstva, da je Radićeva stranka samo v Sloveniji, kjer jo tvorijo prvotni radičevci ter Pucljevi bivši samostojnejši in še Prepeluhovi bivši republikanci

nazadovala za 14.408 glasov,

kar pomeni za Puclja in zelene generale tako silen udarec, da si od njega ne bodo opomogli nikoli več. Nikoli več! Na drugem mestu

dokazujemo na podlagi števil, da je poleg pucljevcev

močno nazadovala tudi klerikalna stranka,

ki je izgubila preko 9000 glasov. Edina stranka, ki je v Sloveniji napredovala, in sicer kar za blizu 3000 glasov, je SDS. Zaman je bila vsa blazna gonja, ki so jo proti nam kakor obsedeni tiganjali pucljevci v svojem «Kmetškem listu»: zaman so tokrat s podvojeno silo robantili klerikalni hujšaki in številni skrunilci hrana božjega in nauka Kristusovega. Danes nas je v Sloveniji 26.467 samostojnih demokratov volilcev, neustrašnih in do skrajnosti zavednih naprednih mož, ki se ne dajo omajati, pa če zaslepljeni pucljevci in politikujoči duhovniški gospodje na nas sipljejo ogenj in žveplo! Naša brezprimerna vztrajnost, ki je priborila v Sloveniji kar

12 mandatov,

ko nam nasprotniki niso privoščili niti enega, je na same klerikalce učinkovala tako osupno, da sam «Slovenec» priznava, da si odslj v Sloveniji stojija nasproti samo dve stranki: SLS in SDS.

Kolikor je mogoče podati približno točno sliko o izidu oblastnih volitev v vsej državi, izhaja, da so radikali dobili celokupno (s pomočjo Nemcev, Madžarov, Turkov) 447 poslancev, radičevci 264, radičevski odpadniki 6, Davidovičevi demokrati 134, klerikalci (slovenski in hrvaški) 88, spalovci 45, srbski zemljoradniki 56, hrvaški federalisti 14, socialisti in komunisti 9, samostojni Nemci 4,

Ivani Albreht:

Cucek in Bucek in kar je bilo vmes

(Dalje.)

Ko je Cucek odšel, je spet izbruhnil v Buckovi tovarišiji grozanski smeh.

«Bucek, Bucek, ti si pa mojster,» so se smejali vsevprek delavci, «brez tebe bi bilo res dolgčas na svetu!»

Potem so se zmenili, da pojedeta dva ali trije oprezovat za Cuckom, kako se mu bo izteklo.

Cucek je medtem samozavestno stopal proti Čevhlevi bajti. Tam ga je pa pogum le nekoliko minil. Obstal je in lazil okrog bajte ter iskal prilike, da bi smuknil noter. Slučajno — ali kaj — se mu je ta prilika tudi res kmalu ponudila. Mati Čevhlija je namreč imela v hlevcu brejo svinjo. Ker je bilo že proti koncu, si je ni upala puščati vso noč brez nadzorstva in je hodila večkrat gledat, če ni že v hlevu kaj novega.

Cucek je nenadoma začul v bajti korake. Stopil je malo od vrat in prisluhnil. Tedaj se vrata odpro in iz bajte stopi Čevhlija ter gre naravnost proti svinjaku, Cucek pa hitro smukne v bajto še tem bolj prepričan, da je res neviden.

«Ali ga vidiš?» pravi Bucek na preži tovarišu, «tepček ima pa res srečo?!»

Vsi radovedno čakajo, kaj se bo zgodilo, Cucek pa tava po bajti in premišljuje, kam bi krenil, da bi bilo prav. Ker je imela hišica

samo dve sobi, izbira ni bila ravno težka. Zavil je na desno, kjer je brlela mala lučka. In res! V sobi je ležala — Matilda!

Cucek, prepričan o svoji nevidnosti, sede k postelji in začne šepetati goreče besede o ljubezni, dokler se mladenka ne zbudi in ne začne klicati na pomoč. Njen krik zdrami kmalu tudi očeta Čevheliina, ki začne godrnjati nekaj o spočitih deklinah, ki niti čez noč ne mirujejo in ne privoščijo človeku poštenega počitka.

Cucek obmolkne in trepeče.

«Zdaj je ura preizkušnje,» si misli in trdno veruje v svojo zmago, dasi se ne more otresti nekakšnega čudnega občutja negotovosti. Sicer se ne boji, da bi ga kdo mogel opaziti, pač pa drugače ob misli, da bi bila utegnila Matilda spoznati njegov glas in povedati o njem svoje mnenje. Tega, teh njenih še neizgovorjenih besedi se boji kljub veri v svojo zmago.

«Privi e no luč, da bomo videli, kaj je,» zaprosi Matilda očeta, ker si sama ne upa iz postelje. Čevhelj vstane, motovili proti nizki omari s predali, kjer stoji neznatno brleča petrolejka, toda v zaspanosti seže tako neredno po svetilki, da jo pomete na tla, kjer se žvenketaje razbije.

«Še tega je bilo treba,» vzdihne Matilda.

«Ej no,» pravi oče Čevhelj, «pa bi bila šla sama!»

«Oh —»

«Saj veš, da sem truden in zdelan!»

«Da bi vsaj že mati prišli iz hleva,» vzdihne Matilda, toda zaman. Zdi se ji kakor za-

kletu. Oče ne najde niti vžigalic, da bi posvetil, matere pa tudi noče biti nazaj.

«Kaj pa je prav za prav bilo?» se oglasi naposled oče Čevhelj iz teme.

«Ne vem,» odvrne Matilda v postelji, «tako se mi je zdelo kakor da sedi tu tisti Cucek, tisti krojač —»

«A Cucek?» pravi oče. «No, saj to ne bi bilo prav nič hudega. S Cuckom bi bila še lahko srečna!»

«Brrr,» se strese Matilda.

«Sicer pa: ne bodi no! Kako naj neki pride ponoči v hišo?!»

«Niso me videli,» ponosno zmaguje Cucek v svojem srcu. «Nikoli ne pozabim Bucka in njegove čudodelne dobrote...»

Iz svinjaka se oglasi mati Čevhlija:

«Oče, pojdi mi no pomagat! Svinja bo vse pomendrala!»

«Čakaj, da poiščem hlače,» zarohni puškar Čevhelj. Ker jih pa ne najde, odhiti na pomoč tak, kakršen pač je.

«Sam Bog je na moji strani,» se raduje Cucek, ko sliši odhajati puškarja iz sobe.

«Zdaj,» pomisli junaško in spet sede na posteljo.

«Ah, Matilda, sam Bog me vodi —»

«Kdo je?» se prestraši mladenka.

«Nič se ne boj,» jo tolaži Cucek, «saj veš, kdo misli nate neprenehoma noč in dan —»

«Ježeš, Cucek —» jekne Matilda.

«Res, jaz sem,» potrdi Cucek. «Ne veš, kako sem vesel, ko vem, da si me spoznala po glasu —»

krat (Lovro Petovar, posestnik v Ivanj-kovcih).

Srez Šmarje pri Jelšah: Oddanih glasov 5389. Dobili so: SLS 3656, SKS 784, SDS 837, socialisti 63, Bernot 49. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 samostojni demokrat (Anton Perko vič, posestnik in župan v Selu).

Srez Ljutomer: Oddanih glasov 5032. Dobili so: SLS 3703, SKS 604, odpadniki SLS 86, SDS 594, socialisti 45. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Prelog (Medmurje): Oddanih glasov 7020. Dobili so: hrvatski klerikalci 1147, radičevci 4511, SDS 1329, NRS 143. Od izvoljenih je 1 samostojni demokrat (dr. Janko Baričević, odvetnik v Prelogu).

Srez Čakovec (Medjimurje): Oddanih glasov 7802. Dobili so: radičevci 4338, hrvatski klerikalci 816, NRS 139, SDS 1766, trgovci in obrtniki 572, socialisti 102, nikičevci (odpadniki Radičevi) 68. Od izvoljenih je 1 samostojni demokrat (dr. Ivan Novak, kr. javni beležnik v Čakovcu).

Srez Konjice: Oddanih glasov 3425. Dobili so: SLS 2239, SKS 237, socialisti 120, SDS 334. Izvoljena 2 klerikalca.

Srez Slovenjgradec: Oddanih glasov 3935. Dobili so: SLS 2680, socialisti 718, SKS 162, SDS 375. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Dolnja Lendava: Oddanih glasov 6245. Dobili so: SLS 4072, HSS (pravi radičevci) 1308, SKS (pucljevci) 82, SDS 676, NRS 108. Izvoljeni 3 klerikalci in 1 radičevci.

Srez Murska Sobota: Oddanih glasov 8252. Dobili so: SLS 2991, HSS (pravi radičevci) 2756, SKS (pucljevci) 648, SDS 1704, NRS 113, Zagorski 40. Izvoljeni so 2 klerikalca, 2 radičevca in 1 samostojni demokrat (Stefan Godina, evangeljski župnik v Gor. Petrovcih).

Srez Gornji grad: Oddanih glasov 2572. Dobili so: SLS 1956, socialisti 136, SKS 197, SDS 238. Izvoljena 2 klerikalca.

Srez Dravograd: Oddanih glasov 4347. Dobili so: SLS 1762, socialisti 1747, SKS 310, SDS 528. Izvoljena 2 klerikalca in 1 socialist.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

drejki je pripeljal dva. Enemu je bilo ime Sergej. Oba sta bila mlada in delavna. Lotila sta se dela, zorala sta polje, obdelala in posejala ter tudi doma opravila živino in domače delo. Polagoma sta se popolnoma udomačila, posedala sta zvečer z domačimi ljudmi, pobirala domače besede in pripovedovala o svojih domačih krajih. Sergej je bil kmečki in se mu je poznalo, da je vajen poljskega dela. Bil je dobre volje, rad je pel in zvečer je po delu posedal na klopi pred hišo. Nekoč ob košnji je Andrejka kupila vina, vse okoli hiše je dišalo po novem senu. Dan je bil vroč in soparen. Kosili so bili v dragi na samoti in se vrnili zvečer s polnimi vozovi. Konja sta hrzala v hlevu, na vasi so peli fantje, Sergej je bil dobre volje in je ostal v hiši, ko so vsi drugi že odšli. Potem je nenkrat izginila luč in vse je utihnilo. Visoka poletna noč je šla preko vasi in zvezde so se radostno blestele nad zemljo, na kateri je bilo toliko gorja. A kaj je zvezda? do prepirov in pobojev na zemlji! Kaj jim je do ljudi, ki majhni in neznatni lazijo po nji! Kaj jim je do bolesti in radosti, ki divja v njihovih srcih! Nekaj dni na to so ruski ujetniki odšli in v jeseni je prišla prva karta od sosed Andrejca, da se nahaja v ruskem ujetništvu. Tako je prešla druga zima in božič in bila je zopet pomlad. V lepem mesecu maju se je rodil Sergej. Že okoli velike noči se je začelo šepetanje in namigavanje.

Andrejki je bilo hudo, da je hotela pobegniti od doma. Toda kam, kam v teh težkih časih? Skrivala se je doma in delala sama na polju.

DOMAČE NOVOSTI

* **Volilci SDS! «Domovinarji»!** Ali ste pridobili vsak vsaj enega novega naročnika «Domovini»? Ali ste vposlali dopisnico, ki je bila «Domovini» za Božič priložena, izpolnjeno z imeni novih naročnikov?

* **Opozorjamo na uradno popraviljanje volilnih imenikov!** Pri volitvah 23. t. m. se je znova izkazalo, da mnogi narodnjaki in naprednjaki niso bili vpisani v volilnih imenikih. To je posledica starega greha mnogih naših ljudi, da se kljub našim pozivom ob priliki reklamacijskega postopanja ne pobrigajo takrat za to, ali so vpisani v imenikih ali ne. Meseca februarja bodo občine v smislu zakona uradno popravljale volilne imenike. Važno je, da se vsi naši ljudje, ki so pri nedeljskih volitvah doživeli neprijetnost, da niso mogli voliti, ker niso bili vpisani, tekom meseca februarja brezpogojno pobrigajo za vpis v imenik. V Mariboru naj gredo bodisi na občino in tam na zapisnik zahtevajo vpis, seveda na podlagi predpisanih dokumentov (dokaz o prekoračenju 21. leta starosti, dokaz o domovinski pravici, odnosno pri onih, ki še niso državljeni, pa so Slovani, potrdilo, da so Slovani po plemenu in jeziku, končno pri državnih nameščencih, zdravnikov itd. dokaz o nastavitvi v dotični občini, pri ostalih pa dokaz o 6 mesečnem bivanju v občini). Ali pa naj pridejo z navedenimi dokumenti v naše tajništvo, kjer bomo storili potrebne korake, da bodo vpisani. V ostalih občinah po oblasti naj istotako vsi naši somišljeniki store enako, bodisi sami v občinskih uradih, bodisi potom organizacij. Zadnje volitve so zopet pokazale, da je vsak glas velike važnosti. Zato je dolžnost vsakega somišljenika, da se pobriga za svojo volilno pravico. — **Oblastno tajništvo SDS v Mariboru.**

* **Ne pozabite, da so razpisane za najmarljivejše nabiralec novih naročnikov lepe nagrade!** Sedaj, ko so minile volitve, bo zopet več časa za nabiranje novih naročnikov «Domovine». Zavedni naši somišljeniki, vsi na delo, da bo vsak pridobil čim največ novih naročnikov, kajti s tem v največji meri vrši prosvetno delo med našim narodom. Kdor čita «Domovino» in primerja njeno pošteno, resnicoljubno in dostojno pisanje z nedostojnim pisanjem klerikalnih in radičevskih

listov, vidi, da lahko z mirno vestjo zastavi svoje sile za razširjenje «Domovine». V boj za poštenost in ljudsko prosveto!

* **Tako se ne dela.** Pri nedeljskih volitvah je v Rečici na Paki dosegla prva skrinjica (klerikalci) 250 glasov, druga 23, tretja 6 in četrt (SDS) 74. Med volilnim dejanjem se je pripetilo v naši občini nekaj nezasišlanega. Župan je približno ob osmih dopoldne stopil pred cerkev ter tamkaj pozval volilce, naj vržejo vsi kroglice v skrinjico Slovenske ljudske stranke. Volilni lokal se je nahajal v neposredni bližini. Demokratska stranka je napredovala od 32 na 74 glasov. Če bi bili glasovali vsi pristaši SDS, bi dosegli nad 100 glasov. Tako pa so se nekateri prestrašili klerikalnega nasilja in se niso upali na volišče.

* **Preganjanje slovenskih bolnikov iz zagrebških bolnic.** V zagrebških bolnicah se vedno nahaja tudi precejšnje število bolnikov iz Slovenije, proti katerim se vrši zlasti iz radičevskih in federalističnih krogov gonja, češ, da so na škodo hrvatskim bolnikom. Ta gonja je končno rodila uspehe. Podleglo ji je tudi policijsko ravnanje, ki se izgovarja, da slovenske občine nočejo priznavati domovinske pravice revnim bolnikom in prevzeti zanje stroškov. Ne vemo, koliko je resnice na stvari. Vsekakor pa bi bilo moglo zagrebško policijsko ravnanje preko mariborskega in ljubljanskega velikega župana že davno take primere, če so se res dogodili, spraviti v red. Nikakor pa se ne dá razumeti, da je policijsko ravnanje sklenilo v bodoče vse slovenske bolnike, ki ne morejo sami v naprej plačati bolniških stroškov, izgnati iz bolnic ter jih prepeljati v Ljubljano, kjer naj z njimi napravijo, kar znajo.

* **Podružnica Konjerejskega društva za mariborsko oblast v Konjicah** vabi vse članstvo kakor tudi vse prijatelje konjereje na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 30. t. m. v prostorih g. Sutterja v Konjicah ob 10. uri z običajnim dnevnim redom.

* **Pismo iz Francije.** Draga «Domovina»! Ko sem zadnjič pisal v «Domovini», naj brez velike sile nihče ne hodi sem, ker je v Franciji že mnogo rojakov brez dela in brez denarja, da bi se mogli vrniti domov, so nekateri moji prijazni znanci v mojem rojstnem kraju za'eli besedičiti, da tudi jaz nimam zasluzka in ne morem domov. Moram torej povedati, da smo jaz in še več rojakov v tako dobrih službah, da se nam ni bati zlega. Za nove prišlece pa v Franciji ni več kruha, vsaj tako dolgo ne, dokler bo trajala sedanja gospodarska kriza, ki jo je povzročila zelo povečana vrednost francoskega franka. To-liko v pojasnilo nadležnim jezikom. — **Adolf Miklavžina (Slovenjgradec).**

* **Prevozne ugodnosti udeležencev VII. Ljubljanskega vzorčnega velesenjma** (od 2. do 11. julija 1927). Republika Avstrija je priznala vsem udeležencem našega letošnjega velesenjma v osebnem in tovornem prometu 50odstotni popust od normalnih tarif. Enako ugodnost so dovolile tudi vse naše parobrodne družbe. Ugodna rešitev v pogledu železniških olajšav se pričakuje še od naše države, Italije, Madžarske in Češkoslovaške.

* **Potresi.** V nedeljo zjutraj ob 4. uri 24 minut je potresomer v Ljubljani zabeležil potres na razdalji 335 km od Ljubljane. Beleženje potresomera je znašalo šest minut. Nadalje je bil v ponedeljek 24. t. m. zjutraj ob 2. uri 25 min zabeležen okrog 13.500 km oddaljen potres. Beleženje potresomera je trajalo 2 uri 5 minut.

* **Duhovniki ne smejo biti člani finančnih zavodov.** Po poročilih rimskih listov je papež obnovil prepoved Pija X., po kateri je duhovnikom zabranjena vsaka udeležba pri finančnih zavodih, to je bankah, hranilnicah, trgovskih podjetjih itd. Izjeme dovoli le papež in nosijo v takih primerih pristojni škofje vso odgovornost.

* **Štrašen vihar v Beogradu.** V Beogradu je te dni razsajal strahovit vihar, znan pod imenom «košava». To ime mu je dalo ljudstvo, ker je navadno tako silen, da kosi strehe, dimnike in vse, kar zajame. Tudi tokrat je orkan to ime v polni meri zaslužil. Beograd, zlasti pa predmestja ob Donavi, izgledajo kakor da bi bil razsajal tam močan potres. Dimniki so skoro vsi izginili, le

Potem so prišli goriški begunci in so ji pomagali pri delu. Takrat je prišel na svet Sergej in goriške ženske so ga prve zibale. Župnik, ki ga je krstil, je nevoljno mrmral, ljudje so gledali skozi okna, ko so ga nesli od krsta. Pravičniki so se zgledovali, ženske so vzdihovale, možje so z glavami zmigavali. Sosed Miklavž je prejel karto iz Rusije in je odpisal vse po pravici in resnici. Mlada mati je ležala v postelji in jokala. Toda, ko so ji dali otroka k prsim, ga je objela in poljubljala, kakor da ni res, kar govorijo ljudje. Tako se je rodil Sergej in je dobil to ime takoj, ko je prišel na svet. (Dalje prih.)

V gostilni.

Gost: «Kako dolgo bomo kaj pili Vašo nesrečno kislico?»

Gostilničar (hladnokrvno): «Dokler boste mogli plačati!»

Uganil je.

Po požaru v Kurji vasi je vprašal sreski poglavar načelnika domačih gasilcev, kako je delovala brizgalna, ki so jo nedavno kupili.

Načelnik: «O, sijajno je funkcionirala, samo vode nismo imeli!»

Pripravljen je na vse.

Gospod Česen je posetil v bolnici ženo. Pred odhodom je še poiskal zdravnika, da ga povpraša o njenem stanju.

Česen: «Gospod doktor, prosim vas, povejte mi resnico. Pripravljen sem na vse, tudi na najhujše.»

Zdravnik: «Naj bo, povem vam: v kratkem bo ozdravela!»

na hišah, ki so zakrite z večjimi poslopji, so ostali še nepoškodovani. Ulice so posute s strešno opeko, razbitimi šipami in tramovjem porušeni streh. Cestne svetiljke so vse razbite, brzajavne zveze pa po vsem mestu prekinjene.

* **Avtomobilska nesreča.** Mesar in prekajevalec iz Slovenjgradca g. Kuhar je peljal s svojim tovornim avtomobilom v Guštanj večjo količino svojih izdelkov. Ko se je vračal s praznim avtomobilom, je povabil par znancev, ki so se slučajno mudili v Guštanju, da prisedejo. Vozil je precej naglo in to je postalo zanj usodno. Na ovinku pod guštanskim gradom se je hotel izogniti nekemu vozu, a je pri tem zavozil preveč na levo. Avto je zavozil z vso silo v železni steber falskega daljnovoda in nato še v brzajavni drog. Karoserija se je dobesedno odluščila ter se s potniki vred prevrnila v globok cestni jarek. Težko se je pri tem poškodoval g. Kuhar. Z glavno je udaril z vso silo ob volan ter si zdrobil nosno kost. Poleg njega je sedel mehaničarski pomočnik. Tega je s tako silo treščilo iz avtomobila, da si je zlomil desno nogo v stegnu. Drugi potniki so ostali nepoškodovani. Na lice mesta je takoj prihitelo mnogo ljudi, ki so ponesrečencem nudili prvo pomoč. Poklicani zdravnik jih je za silo obvezal, nato pa so jih z večernim vlakom prepeljali v bolnico v Slovenjgradec.

* **Nesreča med pohorskimimi drvarji.** Za pohorske drvarje je letos zopet napočila sezona. Poleti napravljajo vrh planin, često na nedostopnih mestih, drva in hlode, ki jih lahko pozimj v snegu spravljajo v dolino. Letos je snega zapadlo precej debelo in zato je na Pohorju vse živo. Kakor ima to delo sicer svoje lepe in prijetne strani, je vendar tudi zelo nevarno. Na ročnih sankah nalože včasih cel kubični meter drv, a korenjaki se kosajo v tem, kdo jih spelje več. In v strnici gre potem kot blisk v dolino. Tam je treba krepkih rok in skoro še krepkejših nog, da mu sanke ne uidejo in ga ne pokopljejo pod seboj. Še bolj nevarno pa je spravljanje hlobov, ki so včasih dolgi po 10 m in še več. Taka nesreča je zadela pred par dnevi drvarja Alojzija Pavčiča pri Sv. Lovrenču na Pohorju. Spravljal je hlode s Klopnege vrha po drvi c cesti. Pri tem ga je zadela težak hloed ter mu zdrobil obe nogi. Težko ranjenega so tovariši prinesli na nosilnici, ki so jo napravili iz vej, v dolino, odkoder so ga nato prepeljali z vlakom v mariborsko bolnico.

* **Nesreča na Pragerskem.** Na kolodvoru na Pragerskem se je ponesrečil učenec 2. razreda mariborske gimnazije Karel Volbenk. Sošolci pripovedujejo o nesrečnem dogodku to-le: Oče ponesrečenega dijaka je železniški uradnik na Pragerskem in stanuje na oni strani proge tako, da ima najkrajšo pot s postaje domov kar preko proge. Tega pa seveda ne more dovoliti postajenačelnik, zlasti ne ob času, ko prihaja šolarski vlak iz Maribora, ker vozijo takrat kar štirje brzovlaki skozi Pragersko. Da se skrrije pred postajenačelnikom, je dijak Volbenk redno skakal z vlaka, še preden je vlak stal. Tokrat pa je skočil tako nesrečno, da je priletel v kretnice, na kar se je zgodila nesreča, da ga je vlak vlekel naprej in mu potegnil vse meso z noge in je le malo upanja, da ostane pri življenju. Naj bi ta nesreča bila svarilo vsem šolarjem, ki so zelo neprevidni med vožnjo.

* **V razburjenju v smrt.** Te dni se je vrغل v Šiški pod vlak 15letni ključavničarski vajenec Anzi Ribnikar, ki ga je vlak povozil do smrti. Med dečkom in njegovim mojstrom je prišlo do nekih nesoglasij. Pred 18. uro je fant zapustil delavnico in izginil, golorok, pustivši jopič kar v delavnici. Kam je hitel, se je doznalo šele pozneje, ko ga je našel železničar Prosen razpolovičenega poleg tračnic v Šiški.

* **Predrzen vlom skozi okno.** Na dvorišče hiše št. 10 v Škofji ulici v Ljubljani se je splazil te dni zvečer predrzen neznanec. V ugodnem trenutku je vlomil skozi okno v stanovanje čevljarkega mojstra Josipa Breskvarja. V sobi je tat udrl v neko omaro in ukradel iz predala 1000 Din gotovine v 100dinarskih bankovcih.

* **Po dveh letih prišel v roke pravici.** Te dni je detektiv prijel v neki ljubljanski gostilni 33-letnega Petra Zdešarja iz Notranjih gor, ki so

ga varnostna oblastva že dve leti zastonj iskala zaradi hudodelstva posilstva. Zdešar je bil po kratkem zaslišanju izročen sodišču in spravljen v zapore deželnega sodišča.

* **Fantje in nož.** Te dni zvečer so vasovali fantje pod okni lepih deklet na Pohovi pri Hočah. Na potu pa so se skregali in je dober prijatelj zabodel 18letnega hlapca Franca Grašiča z nožem v trebuh, tako da so ga morali prepeljati v bolnico.

* **Tat šolarskih suknj.** O drznem ljubljanskem tatu šolarskih suknj Janezu Strgarju, ki se je skušal pred nekaj dnevi v zaporu težko poškodovati, prihajajo nove stvari na dan. Janez Strgar ni bil samo specialist za suknje, ki jih je kradel po garderobah raznih šol, temveč je bil tudi premeten tat dežnikov. Posebno rad je kradel damske dežnike. Na vadnici učiteljskega na Resljevi cesti je izmaknil kar pet dežnikov. V Marijanišču je pobral en dežnik, na magistratu je ukradel en dežnik, pa tudi veliko župništvo je posetil ter nam zamenjal svoj slabi dežnik z dobrim. Strgar je ukradel tudi suknjič, v katerem je našel dva zlata uhana. Kdo je lastnik teh uhanov, še ni znano.

* **Star grešnik v kajbici.** Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je kriminalni organ g. Gruđen kontroliral dohod in odhod potnikov ter opazil sumljivo vedenje nekega moškega. Ogleдал si ga je bolj natančno ter ga končno povabil na razgovor v policijsko ekspozituro. Bil je to brezposelni delavec Stefan Butolen. Ze dalje časa ga varnostna oblastva zasledujejo zaradi starih grehov. V maju leta 1925. je ukradel na Teznu pri Mariboru moško kolo, a 4. novembra lanskega leta je odnesel g. Zorku v Novem Vodmatu več nove obleke.

* **Sirovi morilci.** Pišejo nam: V obmejnem Št. Ilju je jeseni, kakor je znano, tihotapska tolpa umorila službujočega finančnega stražnika. Zločin se je izvršil takole: Opazivši stražnika je temna četvorica tihotapev urno odložila tihotapske nahrbtnike v gozdu ter korakala naprej, kakor da so gozdni delavci, ki si ogledujejo, katero drevo naj prvo pade. Stražnik se je res dal premotiti. Prišedši mimo njega je eden razbojnikov bliskoma zagrabil stražnikovo puško, drugi pa zakril nesrečni žrtvi z eno roko oči in z drugo zamašil usta. Poglavar zločinskih tihotapev, Vesjak, je nato nesrečniku prerezal vrat, med tem ko je držal 15letni tihotapec Jamernik (Jamernegg) k smrti obsojenega za noge, da bi ne mogel cepetati. Junaško se je branil umorjeni, celo smrečico je v boju s sirovimi divjaki izpulil v obrambo. Doigo ni bilo točnega sledu o morilcih, danes pa so že vsi pod ključem in čakajo, da jim vrne roka pravice milo za drago.

* **Mnogo zaslužiti, delati in pridobivati denarja** moremo edino le s povsem zdravimi rokami in nogami. Ako se naših udov polote trajne bolečine ter nas začne trgati, zbadati, bosti in mučiti, tedaj je to velika zapreka pridobivanju. Kako blagodejno se izkažeta v teh težkih urah drgnjenje in umivanje z našim že skozi 23 let priljubljenim, bolečine olajšujočim domačim sredstvom Fellerjevim blagodišečim «Elafluidom»! Zelo koristen je pri revmatskih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu; krepki in osvežuje mišičevje in živce, pa prinese zdravo spanje in novo moč za delo. Odznotraj in odzunaj močnejši, izdatnejši in večjega učinka kakor francosko žganje in najbolj kosmetikum te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 63 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa trg 360, Hrvatska.

* **Pozor, krojači, šivilje, nešivilje, krznarji.** Diplomirano krojno učilišče na Starem trgu 19 v Ljubljani bo pričelo 7. februarja t. l. s poukom pomladne mode. Poleg splošnega krojenja se bodo poučevali krojači, šivilje, nešivilje, mojstrice kakor pomočnice o splošni pomladni modi za sezono 1927. Za krznarje poseben pouk o izdelovanju kožuharskih jopic in plaščev. Za nešivilje, ki se želijo izobraziti za domače delo, poseben praktičen pouk krojenja in šivanja. Kroj je lahko razumljiv in preizkušen, da se ga lahko vsak krojač, šivilja, nešivilja z dežele brez ve-

like muke privadi. Ker ima krojno učilišče svoj lasten damski in moški modni salon, ima vsaka šivilja priliko videti, kako se izdelujejo kostumi in plašči po tako zvanem angleškem krojaškem načinu. (Fazoniranje in rezanje ovratnikov po najnovejših fazonah.) Istotako ima vsak krojač priliko kroj, ki se ga nauči, praktično preizkusiti, da vidi, kako se s krojem ravna. Vsak učenec, ki je delal v imenovani šoli, dobi na željo cenejši šivalni stroj in ima vsako leto pravico obiskovati osem dni korjni tečaj in se poučiti o izpremembi mode. Revnejšim učencem tečaj ceneje. Zunanjim učencem se preskrbi hrana in stanovanje. Učenci, ki se vozijo domov, imajo zveze z vlaki. Onim, ki se tečaja ne morejo udeležiti, krojni pouk po pošti. Izdelovanje krojev po meri. Informacije daje lastnik modernega salona za dame in gospode F. Potočnik, za svoj kroj in modele imenovan na mednarodni razstavi v Rimu za krojnega profesorja in odlikovan z zlato medaljo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NOVICE IZ ŠMARTNA PRI LITIJI.

Š m a r t n o, v januarju.

Precej časa je že minulo, odkar smo se oglašili v «Domovini». Ne mislite, da spimo! Kljub temu, da smo tihi, krepko delujemo v vseh naprednih organizacijah. Danes Vam podamo nekaj novic, katere blagovolite priobčiti v naši ljubljani «Domovini», ki v zelo lepem številu prihaja v naš kraj. Vse komaj čaka na petek: takrat pride «Domovina», ki pove novice, nam odpira oči ter kaže pot pravice in resnice.

V preteklem letu se je vršilo v sokolski telovadnici več dobro obiskanih prireditev. Imeli smo tudi predavanja, katera nam je priredila ZKD. V letošnjem letu smo imeli že kino, ki nam je predstavljal češkoslovaško armado, in dve burki. Dvorana je bila dvakrat napolnjena v enem popoldnevu. Zelo smo hvaležni ZKD za predavanja, ki rode po deželi obilu sadu. Že danes opozarjamo občinstvo, da bomo ponovno naprosili ZKD za par predstav.

Pevsko društvo «Zvon» je imelo tri prireditve in eno predavanje g. Zorka Prelovca o nalogah in organizaciji pevskih društev po deželi. Na Martinov večer je poleg domačega zbora nastopil tudi kvartet iz Ljubljane pod vodstvom pevovodje g. Mirka Premelča, ki je duša naše pevske organizacije. Vinska trgatev in Silvestrov večer sta se po svojih pestrih programih tudi prav dobro obnesla.

Sokolski oder deluje pod vodstvom priljubljene brata Bena Pečnika, ki ima pri izbiri iger prav srečno roko. Kdor želi smeha in zabave, naj pride v nedeljo ob pol 8. uri zvečer v sokolsko telovadnico, kjer se bo igrala šaljiva burka v petih dejanjih.

Naše gasilno društvo moramo tudi omeniti. Preteklo nedeljo smo čuli na občnem zboru gasilnega društva prav vesela poročila. Nad vse veselo poročilo nam je dal blagajnik, ki je dvignil blagajno v enem letu od 2300 Din na 42.300 dinarjev, kar pokazuje agilnost odbora. Znesek je namenjen za novo brizgalno. Društvu načeluje g. Fran Izgoršek iz Šmartna, ki ima v blagajniku g. Ivanu Razboršku in tajniku g. Pavlu Knafliču najboljšo oporo. Izvoljen je bil stari odbor, razen g. Mih. Debelaka, ki bo odšel iz Šmartna uživat svoj zasluženi pokoj na Bled. Agilnega moža naprednjaka bodo pogrešale vse organizacije.

Knjige Vodnikove družbe

(Piše kmetski naročnik.)

Gospod urednik, prosim da tudi meni preprostemu kmetu dovolite napisati nekaj besedi v «Domovini» o prvih knjigah, ki jih je izdala jeseni Vodnikova družba. Ko sem se vpisal v to družbo, sem še imel pomisleke. Moje slabe misli in še slabše upanje je že zgnilo takoj, ko sem prejel pred meseci štiri knjige za ta majhen denar.

Knjige sem takrat le površno pregledal. Pribrani sem jih za božične praznike, da jih natančno preberem. Že dolgo mi čas ni tako hitro potekel kakor baš med minulimi božičnimi prazniki, ko sem natančno bral knjige ter se z domačimi in tudi s sosedi razgovarjal o poučni in zabavni vsebini teh res lepih knjig.

Povem Vam, gospod urednik, da ne vem, kaj bi bolj hvalil, lepe povesti ali poučne stvari ali spise gospodarske vsebine. Vse je zanimivo, da bolj biti ne more. Že ste pisali v «Domovini» o «Pravici kladiva». Meni je ta povest tako ugajala, da sem jo ne enkrat, ampak dvakrat zaporedoma prebral. Nisem že dolgo časa kaj tako živo resničnega bral. Ni bilo samo v Ravnah tako, kakor se opisuje, ampak takih krajev je bilo pred vojno in med vojno med nami neštevilno. Res, da ni prišlo povsod do tako žalostnega konca, a sovrastvo med občani, zanešeno največ po politikujočih duhovnikih, ni imelo nobene meje. Nasprotnika, posebno takega, ki se ni uklonil v vseh stvareh, so skušali na vsak način uničiti ali mu vsaj škodovati. Boljše se te razmere ne bi mogle opisati, kakor so se v tej knjigi. Kdor še ni bral te knjige, naj jo prebere in ko jo bo prebrano odložil, bo rekel: Res je tako!

«Beli mecesen» bo bolj zanimal lovec in planince. To je sicer za podeželane malo težje razumljiva povest, vendar je tudi lepa.

V knjigi «Tamosti prirode» je dokaj zanimivega in poučnega. Iz tega si človek, ki malo misli in pazljivo bere, lahko veliko pridobi. Vse je zanimivo, najbolj mi je pa ugajala Pravljičica o lakoti.

V «Veliki pratiki» me je kot kmetijskega človeka čez vse zanimal spis «Elektriko v kmetjsko hišo». Ugajal mi je opis Nikole Tesla, ki je nam preživil vzgled, kako daleč se pride s pridnostjo in železno vztrajnostjo.

Kakor sem že omenil, so me že prve knjige presenetile. Trdno sem prepričan, da bodo knjige za naprej še boljše in zanimivejše ter še bolj mnogovrstne po vsebini v povestih in poučnih spisih. Prepričan sem, da se bo v veliki meri vpoštevalo kmetijstvo ter se podalo nam kmetom marsikaj dobrega in koristnega. Na koncu najtopleje priporočam vsem, da pristopijo k družbi. Članarina 20 Din na leto je tako majhna, da je ni vredno omenjati. Dobe se štiri knjige na leto. Kdor še ni član, naj pristopi takoj. Družba ima skoro v vsakem kraju svojega poverjenika. Eden ali drugi že ve zanj. Temu se plača članarina in pri njem se dobe tudi knjige jeseni meseca oktobra.

SOKOLSTVO

Sokolsko društvo v Prevaljah je imelo 16. t. m. svoj redni občni zbor. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji bratje in sestre: starosta in prosvetar Meze, podstarosta Braz, načelnik Vidmar, načelnica Ahačeva, odborniki: Jenčič, Rakitnik, Hartl, Höiblova in Ludwigova, namestnika: Jovičič in Stresova, preglednika računov Sedej in Pilaj. Na občnem zboru je bil navzoč kot delegat Mariborske sokolske župe br. Struna, ki nam je v lepem pogovoru očitral pomen sokolstva, posebno tu ob avstrijski meji, ter nam podal smernice za nadaljnje delo. Kljub vsem težkočam in oviram, s katerimi se mora boriti naše društvo, moramo v minulem letu beležiti precejšen napredek! Ustanovil se je dramski odsek, ki je pod vodstvom agilnega brata Mezeta v razmeroma kratkem času podal dve dobro uspeli igri. Nadalje smo priredili tri javne nastope, dve telovadni akademiji in pešizlet na državno mejo, združen z javno telovadbo. Pri vseh prireditvah je sodeloval domači društveni tamburaški zbor. Bratje, naj vam bo uspeh v vzpodbudo k nadaljnjemu delu, da se naše do sedaj šibko in neznanatno društvo razvije v pravo sokolsko trdnjavo, služočo narodu in domovini. — V. V.

Sokol v Šmarju pri Jelšah je imel 12. t. m. redni občni zbor, ki si je izvolil za svojega starosta br. Petra Rihtariča, višjega živinozdravnika v Šmarju, požrtvovalnega moža, ki nam je porok

za to, da bo spraval naše društvo na ono višino, ki mu gre. Za podstarosta je bil izvoljen brat dr. Rupnik, za načelnika br. Stanko Stupica, za načelnico sestra Marica Habjanova, za prosvetarja br. Polde Smeh. Ostali odborniki so bratje: dr. Sašelj, Rebula, Beve, Juro Cerovšek in sestri Vida Mulejeva in Vanda Brinerjeva. Novi odbor je sklenil, da se priredi 29. t. m. nadaljevanje šaloigre «Pri belem konjičku» «Čez leto dni». V načrtu je tudi velik ples, o čemer se bo sklepalo na prihodnji seji.

Listnica vredništva

Dopisnikom volilnih dopisov. Celo vrsto dopisov, ki se nanašajo na volitve, smo morali zavreči, ker smo jih prejeli prepozno.

Črmla. Dajte pismo potrditi pri bližnji krajevni organizaciji. Takih vesti ne priobčujemo kar na slepo, ker smo že večkrat prejeli podobne neresnične vesti.

Središče. Žal, da je prispelo prepozno.

Velika Nedelja. Ni mogoče priobčiti zaradi tiskovnega zakona.

Sv. Boštjan pri Dravogradu. Nas bo prav veselilo, če nam boste večkrat poročali o domačih dogodkih. Vi nam enostavno opišite na kratko vsak dogodek, ki je vreden objave in zanima zadosti ljudi. Ne stane nič. Pošiljajte na naslov: Uredništvo «Domovine» v Ljubljani.

Marija Gradec. Ali želite priobčitev dopisa tudi še sedaj? Prosimo Vas, da nam ponovno pišete o zadevi, ker smo prvi dopis odložili.

ZDRAVSTVO

Španska bolezen razširjena po vsej Evropi

V vsej Evropi več milijonov bolnikov. — Naše države se je dolgo izogibala, sedaj se pa širi tudi pri nas. — Pravijo, da ne bo dolgo razsajala. — Kako se varuješ pred to boleznijo.

Iz zgodovine vemo, da je gripa ali, kakor jo imenuje naše ljudstvo, španska bolezen, razsajala že v 18. stoletju. Zlasti močno pa je razsajala v Evropi leta 1918. ob koncu vojne, ko se je pojavila najprej v Španiji, od česar je dobila svoje sedanje ime. Takrat je po vsej Evropi zahlevala številne smrtno žrtve, dočim je sedaj večinoma lažjega značaja. Kakor se sodi, je sedaj v Evropi več milijonov na španski boleznijo obolenih ljudi. K nam je prišla ta kužna bolezen šele zadnje dni, dočim v Angliji, Nemčiji, Češko-slovaški, Italiji in drugod razsaja že dalje časa.

V naslednjem prinašamo v izveščku navodila za varovanje pred špansko boleznijo, ki smo jih prejeli od higijenskega zavoda v Ljubljani:

Gripa je nalezljiva bolezen, ki preplavi od časa do časa cele dežele. Prva tako obsežna epidemija je znana iz leta 1580., ko se je iz Orijenta razširila po celi Evropi; v letih 1818. do 1921. je Evropa doživela zadnjo tovrstno poplavo. Takrat se je bolezen pojavila v Španiji, odkoder se je razširila na sosednje dežele pod imenom španska bolezen. Bila je zelo hude narave. Širjenje gripe sledi našim prometnim sredstvom, raznašalec je oboleli človek. Zaradi tega se bolezen tudi najprej pojavlja v večjih središčih, v pristaniščih, oziroma sploh velikih mestih. Razen velike hitrosti, s katero se bolezen širi, je posebno značilno zadnje dejstvo, da povzroča takoj obolenje celih množic, čemur je vzrok njena velika okužljivost in pa okolnost, da se povzročevalci bolezni raztrosijo v okolico po kašljanju in kihanju bolnikov. Prav posebno pa pripomorejo k čim večjemu razširjenju lahko oboleli, ki se nemočno kretajo med zdravimi. Razvoj epidemije same je nastopen: Med pojavom prvega obolenja do vsestranskega razširjenja poteče kakih 14 dni ter doseže v treh tednih višek, v teku nadaljnjih 14 dni preide popolnoma. Cela doba epidemije traja torej, sodeč po sedanjih izkušnjah, šest do osem tednov. Kljub obsežni razširjenosti je odstotek umrljivosti razmeroma majhen.

Vzrok bolezni je infekcija, to je naseljenje povzročevalcev bolezni v naših udih: nosu, grlu, pljučih. Glede povzročitelja samega pa gredo mnenja še narazen. Inkubacija, to je doba, ki preteče od enega do treh dni; med tem časom opazamo včasih predhodne znake, kakor zbitost in nahod, po navadi pa se človeka loti bolezen nenadoma s tresavico, hitrim naraščanjem vročine in močno utrujenostjo. Bolnika muči hud glavobol, v nadaljnjem poteku bolezni se pojavijo omotica, bolečine v hrbtu in udih, apetit zgine. K temu se pridruži v mnogih primerih katar dihalnega predora, nahod, vnetje sapnika in bronhijev. Omeniti je, da prične gripa včasih z nenadno globoko nezavestjo, krči ali hipno nastalo omotico. Takim neobičajno pričetim obolenjem sledi navadno lahek in hiter potek. V splošnem pa razločujemo sledeče tipe: 1.) Toksična (zastrupljena) oblika z glavobolom, bolečinami v udih, deliriji in bruhanjem. 2.) Katara-lična oblika z nahodom, vnetjem grla, sapnika, bronhijev, očesnih veznic in z angino. 3.) Revmatoidna (kakor pri revmatizmu), pri kateri se pojavljajo v pretežni večini bolečine v udih, mišicah in sklepih. 4.) Želodčno-črevesna oblika z debelo obloženim jezikom, bruhanjem in pro-livi. 5.) Pnevmonična, z naglim začetkom kot pri običajni pljučnici. Zadnja je bila posebno pogosta v minuli epidemiji v letih 1918. do 1921.; imenovali so jo radi njene opasnosti naravnost pljučno kugo. Pri vseh naštetih oblikah bolezni pa morejo nastopiti najrazličnejše komplikacije pljuč, pljučne mrežne, možgan, ledvic, živčevja itd.

Zanesljivih sredstev zoper gripo nimamo. Obvarovati se je pred obolenjem razmeroma težko spričo dejstva, da velika množica lahko obolenih zanaša po kašljanju, kihanju itd. bolezen vse-povsod. Kljub temu ne smemo zanemarjati vse-obnih zdravstvenih pravil, ki zelo omeje epidemijo. Bolnika bomo lečili v posebni sobi z lastno posteljo in perilom; oseba, ki bolniku streže, se mora držati predpisov snage, razkužuje naj si usta in roke, uporablja naj vršno obleko, ki jo odloči, če zapusti bolnika. Splošno se priporoča, da vsakdo ne glede na to, ali ima neposreden stik z bolnikom, skrbi za pogosto razkuževanje ust s kakim primernim ustnim razkužilom (trid-stotno hydrogen.hiperoxid, formaint, anakot-anginol-tabl.), dočim je kalijev hipermangan brez učinka. Na noben način pa ne uporabljaj-mo v boju zoper bolezen alkohola, ki nas more le varati in zmanjšati našo odporno silo, ker nas tako obolenju še bolj izpostavlja. Posebno nujno svetujemo, da ostane vsakdo, ki je obolel na gripi, doma in v postelji, kajti pogosto zadostuje to, da odstranimo bolezenski napad, medtem ko si pri premalih pažnji lahko povzročimo najhujše komplikacije. Pri količnej opasnejši bolezni je poklicati zdravnika, ki ugotovi stanje bolezni, oziroma komplikacij ter tako vodi potek bolezni do mirnega ozdravljenja.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O ELEKTRIKI.

Odkar živi človek na zemlji, se trudi in peha, da bi dosegel do čim višje stopnje omike. Toda če se ozremo v zgodovino človeškega rodu, moramo reči, da se razvoj človeštva nikdar ni vršil tako hitro, tako burno kakor sedaj. Z brzimi, poprej nenavadnimi koraki stopamo v napredku in razvitku dalje in smelo lahko trdimo, da bo sedanja doba veljala za mejnik, ki bo ločil minula tisočletja od bodočih vekov. Človek si neprestano pokorava prirodne sile, ki jih uprega v svojo službo. Zmaga prihaja za zmago, dan za dnem se jača naša moč, z njo pa tudi orožje, s katerim si pokorimo prirodne sile.

Izmed vseh prirodnih sil, ki služijo danes človeku, je najvažnejša elektrika. Ko je v začetku 19. stoletja parni stroj nastopil svojo zmagovito pot po svetu, so strmeči zemljani jeli 19. stoletje nazivati stoletje pare, menceč, da se kaj silovitejšega; nego je para, ne more več pojaviti. In vendar so se motili! Nepričakovano se je pojavila nova sila — elektrika, ki je skoraj že zatemnila

oblast pare in vtisnila 19. stoletju svoj pečat. Danes pa, v dobi elektrifikacije, igra ta sila še veliko važnejšo vlogo.

Kdaj se je pojavila ta sila in kako se je razvijala?

Električne in z njimi sorodne magnetične pojave so poznali že v starem veku. Tales, eden izmed sedmih modrijanov starega veka, je vedel, da privlačuje jantar lahka telesa, če ga taremo in drgnemo s primerno tvarino. Grki so imenovali jantar elektron in odtod je dobila naša prirodna sila — ime elektrika.

To je bilo skromno znanje, ki je veljalo do 16. stoletja. Takrat pa je zdravnik angleške kraljice, William Gilbert, zelo razširil našo vednost v elektriki. S svojimi temeljitimi poskusi in raziskavami je utemeljil sedanjo električno vedo ter pokazal, kako je zasledovati to prirodno silo.

Na stopnji Gilbertovega znanja o elektriki je stalo človeštvo do konca 18. stoletja. Ta vek pa se je končal z iznajdbo, ki je mahoma predrugačila temelje električne vede in postala podlaga sedanjemu znanju o njej. Tedaj sta učenjaka Galvani in Volta dobojevala hud boj o galvanski ali voltovski elektriki, ki ne teče tako skromno kakor torna elektrika, ampak izdatno in trajno, ki jo dokaj laže krotimo in prevajamo in ima že mnogo pomena za praktično življenje.

Ta nova moč iz početka tudi še ni bila za splošno uporabo, ker je bila preslaba in predraga. Treba je bilo dokaj novih iznajdb, preden je mogla elektrika tekmovati z drugimi prirodnimi silami. Na taka pota sta prva krenila Danec Hans Kristijan Oersted in Anglež Mihael Faraday. Prvi je razodel vpliv električnega toka na magnetno iglo ter našel elektromagnetizem (l. 1820.), drugi je učil (l. 1831.), kako proizvajati električne toke z električnimi tokovi samimi ali z magneti, torej s takozvano indukcijo.

Po Faradayevi iznajdbi induksijske elektrike so jeli graditi priprave za proizvajanje jakih električnih tokov. Že leta 1832. je sestavil Pixii stroj, ki je izpreminjal mehanično energijo (silo) v električno. Za njim so poskušali razni drugi izumitelji graditi take magneto-električne stroje, a povoljnega uspeha vobče ni bilo, največ radi tega ne, ker so bili navezani na drage, težke in premalo jake jeklene magnetne.

Leta 1836. je Werner Siemens nastopil z novim strojem, pri katerem je porabljal povsem novo načelo. Po tem slovečem načelu, ki mu danes pravimo Siemensov dinamo-električni princip, da je stroj sam potrebno električno moč za zbujanje elektromagnetov. Siemens je s svojo iznajdbo podrli zadnje zapreke za splošni razvoj elektrike; od leta 1866. se začenja njena prava zmagoslavna pot po vsem svetu.

Sedaj ni delalo proizvajanje jakih električnih tokov nobenih težav več. Toke smo imeli, a njih uporaba je bila še skromna. Treba je bilo torej najprej poskrbeti novih strojev za primerno izkoriščanje. Tu je prišla najprej v poštev električna razsvetljava. Poleg električne luči je istodobno napredovala tudi poraba elektrike za prevajanje mehanične sile; že leta 1879. je Werner Siemens zgradil prvo električno železnico.

Zlasti mnogo opravka je dalo prevajanje tokov v daljavo. Pri tem prevajanju izgublja tok del svoje sile; da to izgubo čim bolj omejimo, je treba preskrbeti toku široko pot, to je debelo žico. Radi tega pa se daljnovodi silno podražijo. In vendar imamo sredstvo, da preprečimo omenjeno izgubo. Tok je treba dati veliko napetost in potem teče, z majhnimi izgubami po razmeroma tenki žici. Napeti tok pa so človeku nevarni in imajo v sebi gotovo pogubo za tistega, ki pride z njimi v dotiko.

Tu so pomagali izmenični tokovi, pri katerih lahko pretvorimo visoko napetost toka v manjšo, ne nevarno. Iz daljnje centrale pride izmenični tok s smrtonosno napetostjo tja, kjer ga hočemo uporabljati. Preden ga napeljemo v svoje delavnice, v svoja stanovanja, ga pretvorimo ali transformiramo v tok z malo napetostjo in nevarnost je odstranjena.

V teh vrsticah smo opisali razvoj uporabe naravne sile, ki ji pravimo elektrika. Videli smo,

kako majhni in skromni so bili postanki. Kaplja za kapljo — a kmalu so tekli studenci in reke; danes stojimo ob širokem veletoku. Na njegovih bregovih se je naselila cvetoča industrija, ki živi tisoč in tisoč pridnih rok. Prihodnjič nameravamo izpregovoriti o nekaterih važnih električnih napravah.

ZANIMIVOSTI

BOGATA AMERIŠKA DEDIŠČINA PRIDE V SLOVENIJO.

Nedavno so časopisi poročali o bogati dediščini nekega Viljema Ciglerja, ki je umrl v Ameriki, ne da bi zapustil kake neposredne dediče. Njegovo premoženje se ceni na 250 milijonov Din. Ameriško poslaništvo je radi tega začelo iskati tudi pri nas njegove dediče, ker je ugotovilo, da je prišel oče pokojnega Ciglerja iz jugoslovanskih pokrajin, ki so nekoč pripadale Avstro-Ogrski. Doslej so se v Jugoslaviji pojavili trije Ciglerjevi potomci, ki imajo največ izgleda, da dobe bogato dediščino.

Te dni se je oglasila v uredništvu «Slovenskega Naroda» gospa Mara J. iz Zaloga, ki je na podlagi poročila v tem časopisu zvedela za to dediščino ter se začela zanimati za njo. Tudi ona namreč po svoji materi poteka iz rodbine Ciglerjev. Njena mati Frančiška Ciglerjeva, ki je že pred več leti umrla, je imela v Ameriki strica istega imena. Bilo je v rodbini pač znano, da živi nekje v Ameriki, toda nihče se ni brigal zanj, kakor tudi on ni nikoli pisal svojim sorodnikom alikakim drugim znancom. Dotični Cigler, brat starega očeta gospe Mare J., je odšel v Ameriko pred davnimi leti. Po pripovedovanju starega očeta je bil on edini izmed vseh trinajstih otrok, ki je odšel v tujino in se ni nikdar več vrnil niti pisal. Od drugih zancev so tu in tam zvedeli, da je še živ, toda ko so pomrli bratje in sestre, se oddaljenejši sorodniki niso več mnogo brigali za svojega sorodnika v Ameriki. Dotični Cigler je bil rojen leta 1822. v Tomačevem ter krščen v cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Starost bi se skoro popolnoma ujemala s starostjo ameriškega Ciglerja, ki je zapustil tako veliko premoženje. Gospa Mara J. je skupno s svojo teto Marijo, posestnico v Vodmatu, podvzela potrebne korake, da dokaže svoje sorodstvo z omenjenim Ciglerjem. Po obvestilu, ki ga je sprejela na svojo prvo vest od ameriškega poslanstva, je podoba, da so slovenski Ciglerji pravi in najbližji sorodniki bogatega ameriškega strica.

× **Popolna solnčni mrk.** Letos 29. junija bo popolna solnčni mrk, ki ga pa bodo videli izmed evropskih narodov samo Angleži. Ta mrk bo nudil redko priliko za opazovanje tako zvane solnčne krone. Angleški zvezdoslovci in drugi učenjaki se že sedaj pripravljajo na opazovanje solnčnega mrka. Popolnega solnčnega mrka v Angliji niso videli že 200 let. V začetku 18. stoletja sta nastala dva popolna solnčna mrka in sicer l. 1715. in 1724. Od tega časa so videli v Angliji samo delne solnčne mrke. Oba popolna mrka l. 1715. in 1724. so angleški zvezdoslovci znanstveno proučili. Angleški listi priobčujejo že sedaj obširne članke o zvezdoslovstvu, da opozore javnost na bližajoči se popolni solnčni mrk.

× **Smrt bivše mehikanske cesarice.** V Bruslju je umrla bivša mehikanska cesarica Marija Šarlota v starosti 87 let. Cesarica Šarlota, ki je bila umobolna že od leta 1867., je bila edina hčerka belgijskega kralja Leopolda. Leta 1857. se je mlada in lepa princesa poročila z nadvojvodo Habsburškim, bratom cesarja Franca Jožefa. Zaradi homatij, ki jih je imej Maks Habsburški kot mehikanski cesar, je Šarlota zblaznela, še preden so Mehikanci ustrelili svojega cesarja Maksa. Šarloti se od takrat ni več povrnil razum.

× **Ameriški zločinci.** Kriminalne razmere v Chicagu so naravnost obupne. Vse mesto je ogromno gnezdo morilske, tihotapske in ropar-

ske svojati, da si varnostna oblastva ne morejo več pomagati. Dne 6. t. m. so bili v državni jetnišnici v Chicagu usmrčeni trije železniški roparji, ki so 5. oktobra 1925. umorili nekega stražnika. Bil je to prvi primer v kriminalni zgodovini Zedinjenih držav, da je država terjala tri življenja za en roparski napad. Vsi trije morileci so šli mirno na električni stolec. Bili so vsi še mladi, stari 25, 26 in 30 let. Da vse te kazni ne pomagajo, je videti iz poročila, da bo dne 11. februarja na en sam dan usmrčenih 15 obsojencev.

× **Oče umoril vso rodbino.** Grozna žaloigra se je odigrala pred kratkim ponoči v vasi Prosetice pri Teplicah na Češkoslovaškem. V omenjeni vasi je bil oskrbnik na posestvu bivšega veleposestnika Klaryja Karel Wielander. Okrog ponoči se je vrnil Wielander iz gostilne domov, kjer je začel razgrajati in razbijati vse, kar mu je prišlo pod roke. Pograbil je kladivo in ubil svoja dva sinčka v starosti osem in devet let, ki sta mirno spala. Nato je planil k postelji svoje žene ter ubil s kladivom njo in še enega otroka. Ženo je prebodel tudi z nožem. Po svojem strašnem činu je hotel izvršiti samomor. Hotel se je obesiti, kar se mu pa ni posrečilo. Zato si je pogнал kroglo v glavo in obležal na mestu mrtev. Vzrok krvave rodbinske drame so bile obupne premoženjske razmere.

× **Dežela stoletnih stareev.** Sibirija je dežela, ki je znana po svojem suhem mrazu. Tam dosegajo ljudje visoko starost kakor nikjer v Evropi. Število stoletnikov, moških kakor ženskih, je zelo visoko. V Sibiriji se ženijo celo stoletni stari in nič posebnega ni, ako tudi v tej visoki starosti dobe potomce. Vsi ti Metuzalemi opravljajo težka dela. Uživajo tudi alkoholne pijače in kade. Poapnenje žil jih redko doleti. Naduhe ne poznajo, čuti so jim ostri, sluh in vid le malo opešata.

× **Strašen jezik.** V Južni Ameriki se nahajajo rodovi Indijancev, katerih jezik tudi najspretnejšim raziskovalcem belih glav. Večkrat je popolnoma nemogoče rešiti ugankam podobno govorico. Posebno se v tem odlikujejo Indijanci rodu Lengua. Tako n. pr. pomeni pri njih beseda «osemnajst» «sohog-emerwaktihla-mokeminik-anthantihla-ma». Dobesedno bi se to reklo: «Vzemi obe roki, eno nogo, k temu pa prištej tri». To zmedeno seštevanje prstov na rokah in nogi dá, ako prišteješ tri, osemnajst. Kako se pravi 100 ali 1000, raje ne bomo poskušali dokazati. Tudi druge besede je le po ovinkih mogoče dognati. Sirovo maslo se pravi «waitkyar amankukiingininikikpithmuk». Po naše bi se temu reklo: «Maščoba soka kravjega vimena». To je še dobro, da tam še ne poznajo umetnega masla, margarine. Ako bi hoteli to besedo izraziti in povedati, odkod izvira, bi bilo treba dveh ali treh vrstic.

× **Pes pozna na uro.** Neki trgovec v Birminghamu na Angleškem ima gladkodlakega foksterijerja, ki ima tako dober spomin, da ve za čas. Trgovec potuje vsak teden enkrat v London in se vsakokrat vrne z vlakom, ki prihaja v Birmingham ob 8. uri 10 minut. Spot, tako je psičku ime, spremlja gospodarja zjutraj do vlaka, ko vlak potegne, še enkrat v slovo zalaja ter se vrne domov. Ko zvečer manjka pet minut do osme ure, smukne iz stanovanja, ne da bi ga kdo domačih opozoril, leti skozi mestne ulice na kolo-dvor, se «zmaže» mimo vratarja ter je par minut pred dohodom vlaka na svojem mestu. Tam sedi, dokler se vlak ne ustavi, nato pa teče do prtljžnega voza mimo vseh vagonov, dokler ne najde gospodarja.

ŽENSKI VESTNIK

ZA NAŠE ČIPKARICE.

Namen in pomen čipkarskih šol.

Čipkarske šole v Sloveniji imajo namen, vzgajati čipkarski naraščaj in ga izobraževati v čipkarstvu, da se delo izboljša. Odrasla dekleta in čipkarice se pa izpopolnjujejo v izdelovanju finejših čipkarskih del. Žal, se splošno smatrajo šole kot nekakšne dobrodelne ustanove, ki naj bi imele namen, dati otrokom zaslužek. Če se nam-

DOPISI

BREZNICA. Zanimanje za volitve v oblastno skupščino je bilo v naši občini vsestransko. V prvi vrsti so bili seveda naši klerikalci, ki so dobili do sedaj še pri vseh volitvah večino, naravnost zmagovalni. Toda rezultat teh volitev je zanje porazen. Kljub temu, da je imela naša stranka šele na predvečer volitev svoj shod in da ni razvila posebne agitacije, vendar ni nazadovala, nasprotno pa je SLS nazadovala za okrog 60 glasov, dasi je bila agitacija klerikalcev, kar moramo priznati, naravnost vzorna. Pošljali so na shode njim nasprotnih strank svojo avantgardo, ki ji stoji na čelu znani zagrizenec, ki pa vsaj na shodu naše stranke, dasi pozvan k besedi, nič ust ni odprl, češ, da se preveč zabavlja, dasi je on sam med govorom našega kandidata dal največ povoda k zabavljanju. Poleg tega je še naš g. župnik na dan volitev oznanil v cerkvi, da bo vsakdo, ki ne bo volil s klerikalci, da j a l od govor pred Bogom. Bučno cepetanje z nogami mu je bil najboljši odgovor. Že iz tega bi bil on in z njim vred tudi ostali klerikalni veljaki lahko spoznali, da je pričelo ljudstvo misliti z lastnimi možgani in da se več ne pokori diktaturi iz Ljubljane. Kislih obrazov, ki so jih delali klerikalni zastopniki pri štetju glasov, ni mogoče popisati. To je tudi popolnoma razumljivo, kajti dejstvo, da so dobili klerikalci v najbolj klerikalni občini na Gorenjskem pri teh volitvah dvanajst glasov manj napramnaprednim strankam, je moralo odpreti oči tudi najbolj zagrizenemu klerikalcu. Za nas je to dejstvo toliko bolj razveseljivo, ker niti agitacija g. župnika v cerkvi ni mogla pripomoči do večine klerikalnih glasov. Stolčki klerikalnih veljakov so se omajali in prepričani smo, da se jim bodo pri prihodnjih občinskih volitvah popolnoma izpodnesli. Našemu g. župniku pa svetujemo, naj se v cerkvi peča izključno z verskimi zadevami, ne pa z agitacijo za klerikalno stranko in naj nikar ne grozi s peklom vsem, ki se ne strinjajo s klerikalci in onimi, ki ne odobravajo njegovih gospodarskih transakcij s cerkvenim premoženjem. Že od nekdanj nas imenujejo puntarje v cerkvenem oziru, a v bodoče bomo gledali, da bomo to ime tudi zaslužili v profklerikalnem oziru, dokler ne iz-

trebimo vseh onih, ki gledajo le na svoj žep, ne pa tudi na našo korist.

ČATEŽ OB SAVI. Pri volitvah v oblast. skupščino je na volišču Čatež naša stranka napredovala od zadnjih skupščinskih volitev za 50 glasov, dasiravno je neki možak iz Malenc raznašal vabila še zadnji dan. Tudi g. pridigarju se je dobro vrtel jezik zaradi volilnih kroglic.

SEVNICA OB SAVI. Na rednem občnem zboru našega Sokola 16. t. m. sem pričakoval bolj živahnega gibanja med članstvom, zlasti med onimi, ki iz nerazumljive užaljenosti niso obiskovali telovadbe. Na občnem zboru je bila prilika, da se v korist Sokolu razčistijo spori, katerih se veselijo klerikalci. Sevnica je velik trg in ima precej odraslih fantov, ki bi morali biti z dušo in s telesom Sokoli. Naše sokolsko društvo bo obhajalo letos 20letnico, a žal se nikakor ne more oživiti. Bratje, delajmo in zbirajmo za stavbni fond, da bomo imeli nekoč svojo lastno streho, kakor jo imajo mnoga druga bratska društva. Naj velja geslo: »V pesteh sila, v prsih odločnost, v mislih domovina.« Slovenec vsakteri bodi Sokol hraber, Slovenka vsaka vrla Sokolica!

POVČENO PRI RIMSKIH TOPLICAH. Tudi mi se moramo oglasiti radi naših potov, ki so res taka, da človek zagazi na njih v blato do kolen. Čudno seveda ni, ker v naši občini se popravljajo pogostokrat pota samo v onih krajih, kjer so gospodje odborniki doma. Mislijo menda, da za nas zadostujejo samo obljube, s katerimi pridejo klerikalci vedno takrat, ko so volitve, potem jih pa ne vidimo več. Zato v bodoče tudi ne boste dobili več glasov od nas.

PETROVČE. Naši napredni volilci bi si morali vzeti pri izpolnjevanju volilne dolžnosti za vzor klerikalce, ki so vsi razen bolnikov prišli voliti. Ako pomislimo, kako velikansko agitacijo so vzdignili pucljevci za svojega kandidata Loberja, se moramo naravnost čuditi, da so zbornali v Petrovčah vsega skupaj komaj 47 volilcev, kajti računali so na še enkrat toliko glasov. Med naprednimi kmeti je mnogo poštenih in narodnozavednih ljudi, ki se jim gabi politika radičevske stranke, katere privesek so pucljevci. Da je marsikateremu naprednemu obrtniku zdrknula kroglica v drugo skrinjico, se ne čudimo, če pomislimo, da se mora danes vsakdo boriti za svoj obstoj; zato je treba včasih malo predjati in plaš obrniti po vetru. Pa kljub temu bi bilo lahko šte-

vilo glasov Samostojne demokratske stranke večje, ako bi se naši ljudje ne bali zamere in bi prišli voliti po svojem prepričanju. Le puščajmo drugim vladanje, da nas bodo brili po mili volji in nam nalagali še večja davčna bremena! Po toči zvonimo zastoj! Vsak napredni volilec, ki ne soglaša s pucljevci, spada v Samostojno demokratsko stranko, ki ima zastopane vse stanovce brez izjeme. Lahko pa že danes trdimo, da bomo mi samostojni demokrati v Petrovčah v bodoče pri volitvah važen jeziček na tehtnici naprednih volilcev. Dó takrat pa si bomo zapomnili zaničevalne besede o samostojnih demokratih, ki jih je izustila v svoji razvnetosti Pucljeva pristašinja v navzočnosti mnogih volilcev. — D e m o k r a t s k i v o l i l c i .

ROČNA PRI GORNJEM GRADU. Prosimo g. župnika, da naj opusti pridigo o tako zvanih slabih knjigah, časopisih in o politiki. Saj je vendar dovolj drugega potrebnejšega gradiva, ki bi zaslužilo obravnave na prižnici. Ako naši prošnji ustrežete, Vam bo večina Bočanov in tudi okoličanov zelo hvaležna.

MALA PIREŠICA. Po dolgotrajni, mučni boleznini je umrla 21. t. m. gospa Marija Rojčeva, žena posestnika in načelnika petrovškega krajnega šolskega sveta v Mali Pirešici. Bila je blaga, nad vse skrbna in vzorna gospodinja, pri kateri noben siromak ni zaman potrkal; zlasti je ne bodo pozabili oni, ki so med vojno marsikak nahrbtnik živih nesli od njenega doma. Veličastni pogreb v nedeljo popoldne na žalskem pokopališču je pričal, kako priljubljena je bila pokojnica daleč naokrog. Zapušča žalujočega soproga in petero odraslih, lepo vzgojenih otrok. Naj bo blagi materi časten spomin in zemljica lahka!

RUŠE. Tukajšnja tovarna vžigalic je pogorela 1. 1921. do tal. Po petih letih je gorela kurilnica »A«, dne 25. m. m. in v predsedku enega tedna dne 1. t. m. kurilnica »B«. Pri obeh požarih sta prihiteli gasilno društvo v Rušah in gasilno društvo v Mariboru na pomoč, pa nista stopili v funkcijo, ker je vzorno organizirano gasilno društvo pri tovarni vžigalic s svojo novo motorno brizgalno požara omejilo in tako preprečilo večjo nesrečo. Ni pa storilo tega gasilno društvo pri tvornici za dušik, kakor pišeta »Slovenec« in »Straža«, ker tam sploh ne obstoja nikako gasilno društvo. Da more prostovoljno gasilno društvo pri tovarni vžigalic v Rušah tako uspešno in

«Oče, mati,» kriknje zdajci Matilda, ker se ji zazdi, da išče Cucek z rokami za njo, «oče, mati, na pomoč!»

«Oh, nikar,» prosi Cucek, «saj ti nočem nič huđega. Z dobrim in poštenim namenom sem prišel, samo toliko, da te vidim in ti povem, kako presrčno te imam rad —»

«Cucek, kaj si ob pamet?» se pomiri dekle.

Krojaču raste pogum:

«Ne, ne, le veruj! Samo videti te moram, potem sva v nedeljo že lahko oklicana prvič, drugič in tretjič!»

Dekle se zasmije, Cucka pa misel na tolikšno srečo tako prevzame in razgreje, da se čisto izpremeni. Prejšnji plašljivec je zdaj naenkrat junak. Z obema rokama zakrili proti mladenki, in jo že skoro objame, ko naenkrat začuti na licu močno, prav gorko klofuto.

«Joj,» pravi Cucek, ki niti ne ve, kdo ga je tako nemilo pobožal, Matilda pa kriči na vse grlo:

«Ali se mi pobereš, pajek nesramni! Jaz ti pokažem oklice! Prvič si že dobil, na še drugič, — lop! — in tretjič, — lop! —»

Cucek je kakor pijan in se kar opoteka, ko priletita iz svinjaka oče Čevhelj in mati Čevhlja, ki nosi v desnici svetilko. Ko zagledata Cucka sredi sobe, oba obstaneta.

«Cucek, kaj —»

«Kaj,» se zavzame zmedeni Cucek, «ali me res vidite?! Saj sem vendar neviden!»

Oče in mati prasneta v smeh in celo razjarjeni hčerki se nekam razjasni obraz.

«Cucek, kje si se ga pa tako nalezel?! Saj to vendar ni bila tvoja navada doslej,» ga prijazno pokara oče Čevhelj.

«Kako me vendar morete videti?» vzdihne Cucek in krčevito stiska skrivnostno koščico v roki.

Čevhelj in Čevhlja se spogledata, Matilda pa se jame zdaj tudi sama na vso jezo šele prav iz srca smejati.

«Cucek, kam si se pa izgubil,» se hihita, ko vidi zdaj to ubogo prekljo tako prestrašeno in zgrešno sredi sobe.

«Za pet ran božjih, ljudje, kaj me res vidite?» vzdihne skoro jokaje Cucek. «Povejte, ali me res vidite ali slišite samo moj glas?»

Čevhelj, Čevhlja in Matilda ostrme, zunaj pa komaj zadržuje smeh Bucek s svojimi tovariši, ki poslušajo komedijo pri oknih.

«Joj, kako si tega navil, Bucek!»

«Pst!» položi Bucek prst na usta. «Počakajmo, kaj bo!»

V bajti pravi Čevhelj:

«Cucek, kar lepo domov pojdi, pa se prespi! Pridi čez dan in pa trezen, potlej se bomo pa že kaj pametnega pomenili.»

Cucek pa spet samo:

«Tak povejte no, oče Čevhelj, za skózbog vas prosim, ali me res vidite?»

«Zmešalo se mu je,» se oglasi mati Čevhlja.

«Da bi le ne pobesnel,» se zboji Matilda. «Spravite ga no vsaj iz hiše, oče!»

Čevhelj zmiguje z glavo:

«Oh, ti revež ti. Škoda človeka!»

Potem se obleče in povabi Cucka:

«Pa pojdiva malo na zrak. Tukaj je tako zatohlo, da človeka kar glava boli —»

Cucku je zdaj vseeno. Najrajši bi se pogreznil v tla, tako mu je huđo, reči pa ne more nič več. Kakor jagnje gre s puškarjem in misli samo eno: «Zdaj je konec, zdaj je vse izgubljeno —»

Ko prideta iz bajte, pravi puškar:

«Ali boš našel domov?»

«Bom!»

Potem pa lahko noč!»

«Na veke amen,» zastoka Cucek in motovili v temo.

Oče Čevhelj se vrne v bajto, Cucek pa zasliši kraj sebe znan glas:

«Ali ti nisem naročil, da nikomur ne pravi?! Sam si zdaj kriv svoje nesreče!»

«Joj, Bucek,» zaiskri novo upanje v Cucku. «Ali že veš?»

«Kaj ne bi vedel?! Zato pa pravim, zakaj nisi znal molčati?!»

«Samo Pigapucu sem bil povedal tedaj,» se skesano obtožuje Cucek. «Ali zdaj ni več pomoči?»

«Bomo videli. Upanja nimam prav za prav nobenega,» vzdihne Bucek.

Krojač se še vedno opoteka od žalosti.

«Tako je šlo vse po sreči! — O ti nesrečni moj jezik, da ga nisem znal krotiti!»

Rad bi izvabil Bucka s seboj, da bi imel vsaj enó tolažbo v svoji nesreči, toda vsa njegova vabila in vse prošnje so zaman.

«Te že obiščem, ko bo čas za to,» se izmuzne Bucek in krene proti svojemu stanovanju, a Cucek odmotovili sam in zapuščen domov...

disciplinirano nastopiti, gre zasluga gg. tovarnarjem in tov. načelniku.

PRECETINCI PRI MALI NEDELJI. Tudi pri vas je napovedal boj naprednemu časopisju. Par nedelj pred Božičem in na Stefanovo je pri rani službi božji strašansko grmelo proti našim «brezverskim» listom. Najprej vprašam g. Ostriša, ali so res uredniki naprednega časopisja sami židje in protestanti. Ali res židje in protestanti plačujejo napreden list, ki prihaja v hišo? Jaz mislim, da ne. G. župnik, ali ne bi raje na prižnici oznanjali božjo besedo, politiko pa pustili. G. Ostriš, ali res hoče v naši župniji kdo odstopiti od vere? Kdo pa? Take in podobne so padale s prižnice na Stefanovo. G. župnik, ko boste hodili po zbirci, se ogibajte takih hiš, kjer imajo naročeno «Domovino» in «Jutro», kajti ni izključeno, da se je «brezverski» duh naših časopisov oprjel tudi našega žita, jaje in drugega. Če kdo kaj hoče klerikalcem razložiti o «Domovini», hitro zakličejo: vera je v nevarnosti! Pred leti sem slišal govoriti nekega vzornega duhovnika: Vera je po duhovnikih prišla gor in po duhovnikih bo šla dol. Vsi bralci in bralke «Domovine», le vztrajno nabirajte nove naročnike! Vsem preganjalcem «Domovine» dober tek! — S. H.

GORNJI LOGATEC. Odbor krajevne organizacije SDS izreka vsem naprednim volilec zahvalo in priznanje za disciplinirano zadržanje in ponašanje pri oblasnih volitvah. Z združenimi močmi smo ponovno pokazali svetu, da budno stojimo na braniku za naše narodne, napredne in državne svetinje. — Volilna nedelja je bila zelo živahna. Lep solčni dan je tudi marsikaterega zmrznjenega spravil na svetlo. Kraguljčki so peli, sani drsele, avtomobil je hupal, agitatorji tekali, gorak in mrzel čaj je tekal, vse je bilo v službi volilne borbe. Pri očetu Sajovicu so bili vsi tako zaposleni z volilnimi pripravami, da so celo na sveto mašo pozabili, pa niso bili od g. župnika prav nič kregani. Udeležba pri volitvah je bila prav velika, posebno dolnjelogaški klerikalci so spravili na volišče vse bolnike in vse starčke, ki so jih neusmiljeno vlekli iz postelj. Nekaj jih je bilo, ki so komaj prilezli do prve skrinjice in niso mogli naprej, drugi z pet niso znali povedati, svojega imena in so ga nosili s seboj na listu napisanega. Bilo jih je dobršno število, ki spadajo pod kuratelo itd. Skratka, bila

je zbrana vsa klerikalna odlična družba. Komunisti se siabo odrezali. Le najbolj idealni so nesli kroglice do tretje skrinjice, večini je ušla že v prvo. Taki po vsej pravici zaslužijo priimek: klerokomunisti. — Naš Poljanšek je častno zmagal.

VRHNIKA. V nedeljo 30. t. m. se bo vršilo v «Jantarju» drugo predavanje g. dr. Bajiča o osnovah sedanjega stoletja. Kdor je prisostvoval prvega predavanju, ne bo zamudil nedeljskega nadaljevanja, a potrebno je, da vsak tudi poagitira med svojimi znanci, da bo to velezanimivo predavanje še bolj obiskano kakor zadnjič.

ZIBRŠČE. Kar nas je naprednih Zibrščanov, smo se pri volitvah imenitno držali. Oblakove ceste nas niso prav nič zmotile. Prihodnjič nam bo moral aeroplane obljubiti.

BOŠTANJ OB SAVI. Oblastne volitve so bile pri nas vse prej kakor svobodne. Od strani SKS se ni v načinu agitacije in nasilja prav nič izbiralo. «Spajš» je v polni meri rešil svojo nalogo. Kljub temu se je Pucljevi trdnjavi tokrat porušil en ogel. Tudi naši klerikalci niso dosegli pričakovanega uspeha. Lep napredek so naši neustrašeni volilci priborili naši stranki. Led je prebit, drugo pa še pride.

RAJHENBURG. Pri volitvah v oblasno skupščino je Slovenska demokratska stranka dobila 210 glasov napram 47 v letu 1925. Lep napredek, katerega smo veseli demokrati, a klerikalci se jezijo. K tej zmagi je pripomoglo narodno delavstvo iz Senovega in pa napredni kmetje iz občin Brezje, v prvi vrsti Stolovnik in Armeško. Tudi Rajhenburg sam je storil svojo dolžnost. Započeto delo demokratov se mora nadaljevati in naše vrste se bodo še pomnožile z narodnim delavstvom in kmetskim ljudstvom. Lepi so bili uspehi v Blanci, Vel. Kamnu in Koprivnici. Delajmo naprej tako, da dosežemo popolno zmago in porazimo klerikalce! Omenjamo naslednja dejstva: Na dan volitev je župnik g. Tratnik v cerkvi agitiral za svojo skrinjico, kar je rodilo baš nasproten uspeh. Mnogi verniki so to župniškovo zlorabo cerkve za politiko obsojali in šli domov, drugi so pa volili demokratsko. Poslanec Škoberne je s svojim neprimernim postopanjem napram demokratskim volilec pred volilnim lokalom direktno odganjal klerikalne volilce z volišča. Pametni ljudje so to postopanje glasno obsojali ter jih je mnogo volilo v drugo skrinjico.

Le tako naprej, klerikalna gospoda, ki vas vidimo le pri volitvah, drugače pa ne morete pomagati našemu kmetu. Še dvakrat tako, pa boste sami poleg 70 trapistov, ki na komando volijo v klerikalno skrinjico. S temi glasovi se pač ne morete ponašati. Demokrati vseh občin, na dvojno delo sedaj, da bo prihodnja zmaga še enkrat tako častna!

BREZJE — BLANCA. V nedeljo smo storili svojo dolžnost. Vsi naprednjaki smo šli na volišče in oddali kroglice za demokratsko stranko. V Rajhenburgu je dobila demokratska skrinjica 210 glasov, v Blanci pa 81. Pred dvema letoma je SDS v Rajhenburgu dobila 47 glasov, a v nedeljo kar 210. V Blanci smo poskočili od 10 na 81 glasov. Prav tako lep napredek za demokratsko stranko se je pokazal v občinah okrog Rajhenburga. Le tako naprej! Naše delo je imelo uspeha in s podvojeno silo gremo naprej v boj proti nazadnjaškemu klerikalizmu. Vso pohvalo zaslužijo v prvi vrsti naši vrli naprednjaki-demokrati v občini Brezje. Možje in žene, čitajte naš list «Domovino», širite demokratsko idejo, pridobivajte člane za demokratsko organizacijo še naprej, da ne bo pri prihodnjih volitvah niti 10 klerikalnih volilcev. Kmalu bodo občinske volitve in s kroglicami bomo dosegli to, kar se nam je vzelo proti naši volji, to je samostojno občino. Samo z delom in pridobivanjem ljudi za demokratsko stranko bomo dosegli to, kar hočemo in moramo imeti. Možje Brezjani, še enkrat hvala za vaše delo. Ako bomo tako napredovali, bodo klerikalci zginili in skopneli kakor sneg na pomladnem solneč. V slogi je moč in le z močjo bomo dosegli to, kar so nam klerikalci vzeli. Imeli bomo še pogosto sestanke, da se pogovorimo o delu, ki nas čaka za občinske volitve. Tudi Blanca zasluži vse priznanje. Tak napredek je lep. Možje iz Blance, pozivate se, da delate še naprej tako lepo za demokratsko stranko, da bo pri prihodnjih volitvah za narodno skupščino čez 200 glasov. Širite naš list «Domovino» in kmalu bo čas, da ustanovimo krajevno organizacijo demokratske stranke na Blanci. Delajmo od moža do moža in Blanca bo kmalu najmočnejša naša postojanka.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

IV.

To je bilo smeha po Doleh, ko se je razvedelo, na kak način in s kakšno čarovnijo je hotel Brenkov Jože, krojač Cucek zasnuti Čevheljnovo Matildo. Z bliskovito naglico se je širila novica od ust do ust in povsod vzbudila mnogo šal in dobre volje. Tako daleč se je bilo razpaslo, da so celo otroci kričali nad Cuckom, kjer so ga srečali:

«Cucek, ali me vidiš?!»

No, Cucek je z ovčjo potrpežljivostjo prenašal sramotenje. Ljudi se je ogibal, Upanja pa le še ni izgubil. Po dolgem času je spet obiskal polsestro Liziko, ki si je bila medtem toliko prilhanila in pridelala, da si je kupila leseno bajtico v Ločah. Vest o Cuckovi snubitvi seve ni ostala vtisnjena v meje domače fare, ampak se je uspešno širila tudi po bližnji in daljni okolici. Tako je prav kmalu izvedela tudi Lizika, ki je ob taki novici pozabila vso jezo zaradi Pigapuca ter sprejela Cucka čisto po sestriško.

«Kako si le mogel kaj takega verjeti?» mu je rekla med pogovorom, a Cucek jo je zavrnil:

«Ako bi vedela vse, kar vem jaz, bi tudi ti verjela. Saj verjamem še danes! Kriv sem pač sam, ko nisem znal molčati. Enkrat sem govoril pa ne bom nikoli več.»

Lizika se je zaman trudila, da bi izvedela podrobnosti. Zato se je jela razgovarjati z Jožetom o drugih stvareh.

«Mihče je pisal, da pride od vojakov.»

«Ali pride kmalu?»

«Kmalu!»

«Kam pa pojde?»

«Nazaj k puškarjem,» je pojasnila Lizika.

«Kje bo neki stanoval?»

«I, za prvi čas bo lahko pri tebi, ali ne?» je menila Lizika.

«Lahko.» je potrdil Cucek, «saj sva se vedno dobro razumela. In kjer je za enega kraja dovolj, se najde že še tudi za drugega.»

«No, vidiš! Piši mu tako, to ga bo gotovo razveselilo.»

«Bom.»

«Pisal je tudi, da bi rad videl tvojo izvoljenko —»

«Res?»

«Pravi, da bi ti pomagal snubiti —»

«Ne bo treba,» je menil Cucek. Bratove pomoči ga je bilo strah. Mihče bi morda že res snubil, samo za koga, to je vprašanje! Po mestih je bil, kjer človek vse vidi in sliši, o, taki so nevarni...

«No, saj se bosta sama zmenila,» se je umaknila Lizika.

Ko se je Cucek poslovil, je bil še bolj zamišljen in potr. Nič kaj z veseljem ni pričakoval bratove vrnitve, ki je pa ni bilo mogoče zadržati. Kakor bi trenil, se je presukal dan za dnem in naenkrat je bil Mihče na Doleh. O bratovi snubitvi je izvedel že spotoma.

«Kaj ga pa lomiš?» je dejal, ko sta govorila o tem.

«Enkrat sem govoril, pa ne bom nikoli več.» mu je ponovil Cucek, kakor je bil povedal Liziki.

Mihče ni več silil vanj. Bil je zadovoljen, da je smel po tolikem času spet sleči vojaško

suknjo in se svobodno gibati. Ker je takoj dobil delo, mu ni manjkalo potrebnega kruha, pa je bil čisto zadovoljen. Že po prvem tednu je spredel, da bo lahko deval po malem še nekoliko na stran, kar ga je prav razveselilo. Iz tega veselja se je rodila misel na lasten dom. Ali kakšen naj bo dom brez ženske?! Ne, to ni mogoče! Saj je že pri Cucku dovolj klaverno, ko ni nikjer prijazne ženske roke. Mihče je premišljal, govoril še manj nego navadno, in se začel pridno ogledovati po dekletih. Tako se je zgodilo, da ni prezrl niti Čevheljnove Matilde. Kakor bratu, tako in morda še bolj všeč je bila brhka Matilda tudi Mihčetu...

Spomladi, ko se vzdramijo spet topli vetrovi, se je odločil. Počakal jo je v nedeljo po rani maši za cerkvijo in jo nagovoril. Matilda je postala, se ozrla in se na prijazno besedo tudi prijazno odzvala. Šla sta potem skupaj skozi vas in krenila še skupaj dalje na polje. Nobeđen ni predlagal, nihče ugovarjal. Vse je bilo tako slučajno, tako naravno in samoobsebi umljivo, kakor da je bilo od vekomaj določeno tako. Mihče je govoril malo, a toplo. Razodel je željo po domu, po lastnem domu, kjer naj bi gospodinjila brhka ženica. Taka želja se je zdela Matildi tako pametna in poštena, da jo je popolnoma odobrvala.

«Jaz te imam rad, prav pošteno rad,» je dejal Mihče. «Ali bi hotela?»

Matilda je malo zardela, malo pomolčala in potem komaj slišno pritrdila. Tako sta bila domenjena in sta jela brž snovati načrte.

(Konec pril.)

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KAKO POPRAVIMO OPEŠANO TRAVNIŠKO RUŠO.

Kdor opazuje travniško rušo od leta do leta, in sicer nekoliko bližje in natančneje, se bo lahko prepričal, da se ruša v svoji sestavi izpreminja in da se ob pomanjkanju dela in gnoja obrača in da se izpreminja na slabo stran. Dobro, žlahtne trave nam izginejo, zlasti tiste, ki niso dovolj trpežne. Na njih mesto se naseljujejo slabe trave ali pa sploh sama plevelna zelišča. Čim bolj je travnik zapuščen, tem bolj je poln maku in travniškega plevela, tem manj daje pridelka in tem slabša in manj vredna je pridelana krma.

Naši travniki bi morali biti iz samih dobrih trav in nekaj detelj. Navadno je pa ruša narobe sestavljena. V njej prevladuje razni plevel, dočim je prav malo žlahtnih trav in detelj. V mnogih legah je travniška ruša tako opešala, da ne kaže drugega, kakor da jo preorjemo in na novo zasejemo s pripravno mešanico žlahtnih trav in detelj. Tako sestavljena ruša ima za živino vso drugo vrednost kakor pa ruša, ki je polna plevela in večkrat tudi celo škodljivih rastlin. V pretežni večini bo pa zadostovalo, če izboljšamo opešano travniško rušo s tem, da jo pognojimo in pomladimo s posetvijo dobrih trav in detelj. Trave, ki so iz ruše izginile, je treba nadomestiti.

Če je ruša redka in mahovita, je treba najprej mah odpraviti in potem s posetvijo in gnojenjem rušo zgostiti. To delo je treba korenito opraviti. Travnik moramo križem prevleči z ostro travniško brano, da porujemo kolikor mogoče ves mah, ki ga je potem tudi z grabljami odstraniti. Na tako pobranem, od mahu očiščenem travniku je posejati pripravno zmes travnega in deteljnega semena. Za 1 ha zadostuje obojega 10 kg, na oralo tedaj 6 kg. Kot pripravne trave za tako pomlajevanje se priporočajo posebno francoska padovka, pasja trava, travniška bilnica, mačji rep, izmed detelj pa hmeljna lucerna, bela detelja in nokota. Ko smo seme raztosili, ga je z brano zavleči in z valjarjem povaljati, da ga obenem pritisnemo na zemljo. Za zgodnjo

spomladno gnojenje se pa priporoča kompost, gnojnica in mešana umetna gnojila, ki so se začela v zadnjem času vpeljavati tudi v naše kraje.

TEMELJNI POGOJI ZA ŽIVINOREJO IN NJEN NAPREDEK.

Razni so pogoji, ki jih zahteva živinoreja za svoj napredek. Čim ugodnejši so ti pogoji, tem več nam nese ta reja in tem lažje se razvija. Med poglavitne pogoje spada v prvi vrsti dobra prehrana živine. To je tako važen pogoj, da si brez njega niti misliti ne moremo uspešnega napredka. Nič nam ne pomagajo najbolj sloveče pasme in najlepši hlevi, če manjka živini dobre hrane. Mislim, da o tem ni treba dosti govoriti. Treba je le pogledati v kraje, kjer se danes ponajajo s svojo dovršeno lepo in hasnovito živino. To so kraji, kjer se živini dobro godi in kjer ima živina vsega dovolj. Pri nas pa trpi zaradi pomanjkljive hrane od prve mladosti naprej, pozneje pa zlasti v zimskem času, ko ji nedostaja potrebne tečne klaje. Pri nas je treba še zmeraj in naprej in naprej na to delati, da pridelujemo več krme in bolj tečno krmo, kajti krma, ki je dosti bogata na hranilnih snoveh, je prvi in glavni pogoj za uspešnost reje in za njeno izboljšanje. Mlada goved, zlasti odstavljeni teleta morajo vse drugače izgledati kakor izgledajo danes po naših hlevih, in tudi odrasla in molzna goved mora med zimo in koncem zime kazati vse druge znake dobrega počutka in užitka kakor jih danes še vobče opazujemo.

Prav tako važen je danes pa tudi ta pogoj, da ima živina dobro ceno in da se njeni proizvodi lahko prodajajo. Če manjka za živino dobrih odjemalcev in če ne moremo z živalskimi proizvodi zlahka v denar, potem se nam reja ne izplača in zato tudi napredovati ne more. In v takem položaju se nahajamo z našo živinorejo danes. Kupčija je slaba, cene so nizke, stroški reje pa visoki. Med stroški in dohodki ni pravega razmerja. Reja se nam ne izplača. V takih odnošajih pa ni mogoče napredovati, dokler se kupčija ne dvigne. Danes je važno, da se s trgovskimi pogodbami in ugodnimi carinskimi tarifami omogoči in olajša izvoz živine in da se ustvari ugodni pogoji za uvoz krme in drugih gospodarskih potrebščin. Brez ugodnih prodajnih prilik ni mogoče računati na uspešno izboljšanje domače živinoreje, ker nam v takih razmerah reja sploh ne prinaša

potrebni dohodkov. Zato pa ostane ugodna kupčija tudi eden temeljnih pogojev za našo živinorejo in za njen napredek. Tukaj je pa živinorejec brez moči in je stvar vlade in njenih zastopnikov, da se razmere izboljšajo v prid živinoreji.

VII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani.

(2. do 11. julija 1927.)

Urad Ljubljanskega velesejma je razposlal na vsa večja in ugledna industrijska, obrtna in trgovska podjetja prijavnice za udeležbo na letošnjem vzorčnem velesejmu, ki se bo vršil od 2. do 11. julija t. l. Termin je ugoden, ker je v tem času močnejši posej kupcev, ki zvežejo svojo trgovsko pot na velesejem z istočasnim obiskom naše lepe Slovenije.

Večina lanskoletnih razstavljalcev zasede svoje stare razstavne prostore. Naprošajo se vsi oni, ki imajo posebne želje glede prostora in udeležbe, da to prijavijo takoj sejmškemu uradu, ki bo vsakomur rade volje in najbolje ustregel, češar pa pozneje ne bo mogel več.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Zadnje dni so se cene žitu v splošnem malo okrepile. Na novosadski blagovni borzi so bile 25. t. m. naslednje cene za 100 kg: pšenica 295 Din, ječmen, jari, 240 Din, turščica 151 do 155 Din, moka «0» 445 Din.

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 7 do 8 Din, poldebeli 6 Din 50 p do 7 Din 50 p, plemenski 6 do 6 Din 50 p, biki za klanje 6 Din 25 p do 7 Din 50 p, klavne krave, debele, 6 do 6 Din 75 p, plemenske 5 do 6 Din, za klobasarje 2 do 3 Din, molzne in breje 5 do 6 Din, mlada živina 6 Din 50 p do 8 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 25 t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 50 p do 802 Din 50 p;

Dr. Ivan Lah:

Sergej

Ko se je tiste dni pred božičem raznesla po vasi novica, da se vrača sosed Andrejec iz ruskega ujetništva, je nastalo po vsej vasi pritajeno šepetanje in nejasno ugibanje, kajti ženske so že davno mnogo premišljevale o tem, kaj se bo zgodilo, če se vrne. Povedal jim je to nenadno vest sosed Miklavž, ki je bil prejel pismo iz Rusije. Prišel je tudi k sosedu Andrejki, ko se je zmračilo, in ji je rekel: «Andrejec se vrača, ne vem, kaj bo.» Pri tem je pogledal Sergeja, ki je stal ob peči in je nezaupno gledal zamišljenega sosedu. Andrejka je zajokala in se sesedla na klop.

«Kaj morem za to,» je rekla, «naj pride. Saj je tu njegov dom.»

«Dom že, samo zaradi dečka...» se je čehljal sosed Miklavž in ni vedel, kaj bi rekel.

Sergej se je stisnil k materi in ni vedel, zakaj joka. Bilo mu je pet let in ni mogel razumeti, kaj se godi okoli njega. Le to se mu je zdelo, da je pri njih drugače nego drugod, kajti drugod je bilo po hišah mnogo ljudi, moških, žensk in otrok, onadva pa sta živela sama in mati je večkrat jokala. Morda je jokala zato, ker je bilo v hiši tako prazno. Toda zdaj je rekel sosed Miklavž, da se nekdo vrača, in mati zopet joka. Skoro grdo je pogledal sosedu Miklavža, ki je še vedno stal sredi hiše in nekako v zadregi premišljal, kaj bi rekel.

«Jaz pravim, ko bi otroka kam dala... vsaj za nekaj časa, da se privadi...»

Sergej je čutil, da ga je stisnila mati k sebi, kakor da ga hoče braniti.

«Nikamor ga ne dam,» je rekla odločno, «moj je — in naj stori, kar hoče.»

Sergej se je ustrašil besedi, ki jih je le napol razumel, in se še bolj prvil k materi.

Sosed Miklavž je pomaknil kučmo nekoliko na stran in rekel:

«Kakor veš... Meni je vseeno, samo da bi ne bilo nesreče.»

In je odšel s težkimi koraki.

Sedaj je tudi Sergej zajokal, ne da bi vedel, zakaj.

«Kaj pa hočejo?» je vpraševal.

«Vzeti te hočejo,» je rekla mati, «a jaz te ne dam.»

Sergej ni razumel, zakaj ga hočejo vzeti, samo čutil je, da so na svetu hudobni ljudje, ki hočejo materam jemati otroke.

Mati mu je govorila s čudnimi nerazumljivimi besedami: «Ti nič ne veš, dečko moj, ti nič ne veš, a zvedel boš vse. Vem, da te drugi ne marajo, a jaz te imam rada. Tudi ti me imaš rad, kajne, da me boš imel zmeraj rad!»

«Zmeraj, zmeraj,» je pritrjeval Sergej in se mu je zdelo, da je tako močan, da bi ga nikoli ne mogli odtrgati od matere.

Mati si je obrisala solze in odhitela v kuhinjo, Sergej pa je ostal sam v mraku pri peči in je premišljal, zakaj bi moral iti od matere, ki ga je ljubila. Odslej je Sergej čutil, da ga gledajo vaščani drugače nego prej, in da si povsod šepetajo starejši ljudje čudne

pogovore med seboj. Celotroci so se mu umikali in ga od daleč klicali:

«Sergej, Sergej!»

On pa je hodil okoli hiše in tekal za materjo, ki je opravljala razna dela in ni govorila z nikomer. Bal se je, da ne bi odkod prišli neznan ljudje, ki bi ga odtrgali od nje.

*

Nekega večera je prišel po stezi za vasjo velik mož v slabi zakrpani obleki, v velikih čevljih, s čepico na glavi in je zavil naravnost proti hiši. Sergej je stal na pragu in ko je zagledal neznanca, je pobegnil k materi, ki je kuhala pred pečjo. Objel jo je ves prestrašen in zaklical:

«Mama, nekdo gre.»

Tudi ona se je prestrašila, vzela ga je za roko in je hotela pobegniti, toda medtem se je že na vratih pojavila velika črna senca.

«Dober večer!» je rekel temen glas in nekdo je krepko stopil v vežo.

Andrejka je odložila Sergeja in je odhitela iz kuhinje.

«Bog daj,» je rekla, «ali si ti?»

«Jaz sem,» je odgovoril glas in črna senca je stopila par korakov naprej. Sergej je zatrepetal v strahu za mater, toda ko je slišal njen mirni glas, je obstal in zadržal jok. Videl je, kako se je mati približala tujemu človeku, kako jo je tuji človek objel in ona je izginila v njegovem objemu. Potem pa ni slišal drugega kakor njen tihi jok.

«V hišo pojdi,» je rekla čez čas, «gotovo te zebe in lačen si.»

100 nemških mark za 1349 Din 80 p do 1351 Din 80 p;

100 italijanskih lir za 243 Din 11 p do 245 Din 11 p;

1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;

100 francoskih frankov za 225 do 227 Din;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 5 p do 168 Din 85 p.

Kratke vesti

— Izvoz zaklane živine v Nemčijo. Ministrstvo notranjih zadev opozarja vse izvoznike zaklane živine na nemške predpise, po katerih je treba ob enem z zaklano živino poslati tudi srece in pljuča, da lahko nemški obmejni veterinarji ugotovijo, ali je meso zdravo. Ako manjkata srece in pljuča, se ves transport brez nadaljnega zavrne.

— Učni tečaji na kmetijski šoli na Grmu. V tekočem in nastopnih mesecih bo priredila kmetijska šola na Grmu več eno- in dvodnevni tečajev, namenjenih zlasti za kmetijske mladeniče in gospodarje, in sicer: kletarski tečaj 31. t. m., vrtnarski tečaj 3. in 4. februarja t. l., poljedelski tečaj (zlasti gnojenje, seme, rastlinski škodljivci in bolezni) 14. in 15. februarja t. l., sadjarski tečaj 25. in 26. februarja t. l. Živo-rejsko-mlekarski in čebelarški tečaj se bosta vršila v mesecu marecu, tečaj za pridelovanje krme pa dva dni v maju mesecu. Poučevalo se bo teoretično in praktično. Za vsak tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci dobe na zavodu po možnosti brezplačno prenočišče in hrano. Prijaviti se je po dopisnici na ravnateljstvo šole, in sicer za kletarski in vrtnarski tečaj takoj, za poljedelski in sadjarski tečaj pa do dne 5. februarja t. l.

On in ona.

Pesnik Solzislav Jokovič je bil stalno tako zapljen v knjige, da je pri tem zanemarjal svojo mlado ženo. Žena mu je to opetovano očitala. Nekoč, ko ji je moževa malomarnost že presedala, je ogorčeno vzkliknila: «Rada bi bila knjiga, morda bi se potem bolj zanimal zame.»

«Da, draga moja, nič bi ne imel proti temu, ako bi se spremenila v koledar.» je menil dobri Solzislav.

«V koledar? Čemu baš v koledar?» se je hudovala žena.

«Zato, ker bi dobil vsako leto novega.»

Tuji mož je odšel s počasnimi težkimi koraki v hišo, mati pa je vsa objokana prihitela v kuhinjo in je dvignila Sergeja na ognjišče:

«Nič se ne boj,» je rekla, «le tukaj sedi pri meni!»

Sergej je sedel na valjar in gledal v ogenj, ki je plapolal v peči. Dvoje loncev je stalo ob ognju, v njih je vrela voda in prijetna toplota je žarela iz peči.

Medtem pa so prišli sosed Miklavž in drugi sosedje ter sosedje in vsi so že na pragu spraševali:

«Ali je prišel? Torej vendar res?»

In so šli v sobo, kjer se je čul glasen govor ljudi. Sergej je poslušal zamolke glasove in radosten ženski smeh, pa se mu je zdelo, da spada tuji človek, ki je prišel, v to hišo, ker so tudi v drugih hišah moški in ženske. Videl je, da so ga prišli sosedje pozdravljati, torej je gotovo prišel odkod daleč in se vrnil domov. Mati je prinesla iz omare klobase, vzela je iz peči žerjavice in je položila ponev nad njo. V ponvi je zacvrčalo in prijetna dišava je napolnila ves prostor. Sergej je videl, da bo mati postregla tujcu s cvrtjem. Ko je pripravljala jed, je tiho ihtela in si brisala solze.

Sergej ni mogel razumeti, zakaj mati joka, ni vedel, ali joka od radosti ali od žalosti. Zgled se mu je, da ni žalostna. Jed je bila gotova, mati jo je dala na bel krožnik in jo odnesla v hišo, kjer je bilo še vedno polno ljudi. Slišal je njen glas med drugimi. Videlo se mu je celo, da se smeje, in strah je izkineval iz njegovega srca. Nerazumljivo mu je bilo, da ga mati ni vzela s seboj v hišo. Zakaj

Izid volitev v Sloveniji

Kratice pomenijo: SDS = Samostojna demokratska stranka; SLS = Slovenska ljudska stranka (klerikalci); ZDS = Zveza delavskih strank (socialisti); SKS = Slovenska kmetijska stranka (pučjevci, slovenski radičevci); HSS = Hrvatska seljačka stranka (hrvatski radičevci); NRS = Narodna radikalna stranka.

V LJUBLJANSKI OBLASTI.

Srez ljubljanska okolica: Število volilcev 17.243, oddanih glasov 11.543. Dobili so: SLS 7215, SKS 1380, ZDS 1278, SDS 1365, NRS 158, Bernot 192. Izvoljenih 5 klerikalcev, 1 samostojni demokrat (Ivan Zebal, trgovec v Rudniku) in 1 radičevac.

Ljubljana mesto: Število volilcev 14.084, oddanih glasov 9253. Dobili so: ZDS 941, SDS 4159, SLS 3412, NRS 510, Bernot 77, SKS 154. Izvoljeni so 3 kandidati Naprednega bloka (odvetnik dr. Dinko Puc, uradnik Delavske zbornice Ivan Tavčar in tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo Ivan Mohorič, vsi v Ljubljani) in 2 klerikalca.

Srez Kočevje: Število volilcev 10.659, oddanih glasov 7046. Dobili so: SLS 3437, Nemci 1740, SDS 778, SKS 612, NRS 479. Izvoljeni so 3 klerikalci in 1 Nemec.

Srez Kastav: Število volilcev 2906, oddanih glasov 1766. Dobili so: SDS 710, radičevci 1056. Izvoljen 1 radičevac.

Srez Kranj: Število volilcev 13.391, oddanih glasov 9504. Dobili so: SLS 6355, SDS 1637, SKS 995, ZDS 516. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 samostojni demokrat (dr. Albert Kramer, direktor «Jutra» v Ljubljani).

Srez Logatec: Število volilcev 7116, oddanih glasov 4584. Dobili so: SLS 2639, SDS 1308, ZDS 129, SKS 325, NRS 183. Izvoljeni so 2 klerikalca in 1 samostojni demokrat (Valentin Poljanšek, posestnik na Dobračevi).

Srez Radovljica: Število volilcev 8879, oddanih glasov 6231. Dobili so: SLS 3233, SKS 553, SDS 1310, ZDS 859, NRS 131, Bernot 145. Izvoljeni 3 klerikalci.

Srez Kamnik: Število volilcev 8595, oddanih glasov 6170. Dobili so: SDS 604, SLS 4601, SKS 577, ZDS 371. Izvoljeni 3 klerikalci.

nihče ne vpraša po njem, kakor da ga ni pri hiši?

Kmalu sta prišli dve sosedji iz hiše in sta ga zagledali pred pečjo na slabo razsvetljenem ognjišču.

«O, Sergej, ti si pa tukaj, Sergej, ubogi otrok, nič se ne boj! Kaj moreš ti za to!»

In sta odšli skozi vežo v noč.

Sergej je sedel mirno in premišljal, zakaj bi se bal. Ali je prišel tuji mož ponj in so ga pregovorili, da je postal dober in ne bo storil žalega ne njemu ne materi. Tako je presedel ves večer: ljudje so hodili iz hiše in v hišo in so ga prijazno ogovarjali. On pa je molčal. Prišla je mati, prinesla mu je cvrtja, ki je ostalo na mizi, nalila mu je skodelico kave in je rekla veselo:

«Sergej pojde spat. Kajne, takoj pojdeš spat. In jaz pridem za teboj.»

Sergej je snedel dobro cvrtje, s sladkorjem posuto, izpil je kavo in ko ga je mati vzela v naročje, jo je objel okoli vratu in jo držal tako, dokler ga ni položila v posteljo, ga pokrila in prekrizala, poljubila in rekla:

«Tako, zdaj lepo zaspi, dečko moj, in nič se ne boj, saj si moj, saj te imam rada.»

Nato se je vrnila v sobo, kjer so se še dolgo slišali veseli glasovi.

Sergej pa ni zaspal, solze so mu silile v oči in ves čas se je bal, da bo ostal sam in ne bo nikogar, ki bi ga imel rad. Končno je zaspal v težkih mislih.

Sergej se je rodil ob času svetovne vojne, ko je bil po vsem svetu hrum in šum ter so

Srez Litija: Število volilcev 9461, oddanih glasov 6842. Dobili so: SLS 4512, SKS 707, SDS 861, ZDS 742. Izvoljeni 4 klerikalci.

Srez Brežice: Število volilcev 8172, oddanih glasov 4769. Dobili so: SLS 2304, SDS 717, SKS 1256, ZDS 352, odpadniki SKS 68, Bernot 72. Izvoljeni 2 klerikalca in 1 radičevac.

Srez Laško: Število volilcev 12.733, oddanih glasov 5524. Dobili so: SLS 2241, SKS 204, ZDS 1744, SDS 1044, Bernot 290. Izvoljeni 2 klerikalca in 1 socialist.

Srez Novo mesto: Število volilcev 11.508, oddanih glasov 7570. Dobili so: SLS 4744, SKS 1641, SDS 922, ZDS 263. Izvoljeni 4 klerikalci in 1 radičevac.

Srez Črnomelj: Število volilcev 5492, oddanih glasov 3298. Dobili so: SLS 2168, SKS 988, SDS 520. Izvoljena sta 2 klerikalca.

Srez Krško: Število volilcev 12.927, oddanih glasov 8559. Dobili so: SLS 5548, SKS 1968, SDS 859, Bernot 50, ZDS 133. Izvoljeni 4 klerikalci in 1 radičevac.

V MARIBORSKI OBLASTI.

Maribor mesto: Oddanih glasov 4876. Dobili so: socialisti 1528, združeni klerikalci, radikali in Nemci 2165, radičevci in davidovičevci 144, SDS 1038. Izvoljeni na drugi listi 2 (1 klerikalec in 1 radikal) ter 1 socialist.

Srez Maribor česni breg: Oddanih glasov 6599. Dobili so: SLS 3478, socialisti 1671, SKS 417, SDS 882, Bernot 151. Izvoljeni 3 klerikalci, 1 samostojni demokrat (Jože Finžgar, sin posestnika pri Sv. Marjeti na Dr. p.) in 1 socialist.

Srez Maribor levi breg: Oddanih glasov 7170. Dobili so: SLS 5506, SKS 415, socialisti 320, SDS 929. Izvoljenih 5 klerikalcev.

Celje mesto: Oddanih glasov 1235. Dobili so: združeni klerikalci, radikali in Nemci 666, socialisti 70, Bernot 21, SDS 478. Izvoljen 1 radikal (s klerikalno in nemško pomočjo).

Srez celjska okolica: Oddanih glasov 7699. Dobili so: SLS 5170, SKS 928, socialisti 464, Bernot 264, SDS 795, SKS 78. Izvoljeni so 4 klerikalci in 1 radičevac.

Srez Ptuj: Oddanih glasov 9352. Dobili so: SLS 6704, socialisti 530, SDS 1326, SKS 792. Izvoljenih je 6 klerikalcev in 1 samostojni demo-

vlaki odvažali dan na dan vojake na vse strani, da so se tam borili s stroji, narodo in ljudmi, trpeli in umirali, ali pa prehajali na drugo stran, kjer so živeli zaprti in pozabljeni v tujih, neznanih krajih. Tako je odšel tudi sosed Andrejec, ki se je bil tisti predpust komaj oženil. Nekaj časa so prihajale karte od njega, potem pa je vse utihnilo.

«Ujet je,» so govorili nekateri. «Padel je,» so šepetali drugi. Andrejka je bila vsa zbegana. Polja je bilo mnogo, delati ni imel kdo. Trudila se je sama in sosedje so pomagali. A ko ni bilo več sporočil, ni mogla živeti v negotovosti. Odšla je v mesto, da bi zvedela, kaj se je zgodilo z možem. Potolazila je jo, da bo vse zvedela, ko pride sporočilo iz osrednje pisarne. Žalostna je odšla domov. Sporočila ni bilo od nikoder.

«Padel je,» so si šepetali ljudje, a na videz so jo tolažili, da je ujet in da pride prej ali slej kak glas o njem. Tako je prešla jesen in za njo dolga huda zima, polna pričakovanja. In prišla je zopet pomlad. Vojna je trajala naprej in sporočila ni bilo od nikoder.

«Mrtev je,» si je mislila mlada žena in v mislih iskala njegov grob po daljnih deželah. Končno je prišel župan. «Sporočila ni,» je rekel in kakor da je hotel še nekaj povedati, je pristavil: «Kaj hočemo! Kakor je božja volja. Ampak sama ne boš mogla delati. Pravijo, da nam pošljejo ruske ujetnike. Vojna bo še dolgo in vsi bomo od lakote pomrli, če ne bomo obdelovali.»

Čez teden dni so prišli ruski ujetniki. Župan jih je razdelil po hišah. Tudi k An-

reč pokaže, da deklica v soli ne zasluži toliko kakor zunaj sole, izostane in dela doma. Pri tem pa se ne pomisli na škodo, ki jo ima deklica po-
znejše. Boljših naročil ne more izvrševati zaradi neznanja, in tako je «obsojena» na navadno delo, ki se izdeluje že povsod in zato padajo cene tem izdelkom od dne do dne. Nasprotno pa bi bilo, če bi bile vse delavke izvežbane v svojem poslu. Povpraševanje po finejših delih je dnevno večje. Naročil bi ne manjkalo za zimski čas in jasno je, da se finejši izdelki plačajo mnogo bolje kakor pa navadni. Pričakovati bi bilo torej, da se delavke vživijo v potrebo pouka, ker bodo imele le one same koristi in se bo čipkarstvo širilo in izpopolnjevalo vedno bolj in bolj.

Veliko škodo povzroča slabo delo v trgovini in ruši cene do skrajnosti. Slabo vezeni predmeti so v kvar čipkarstvu in prav tako slabi vzorci, ki jih dekleta sama prerisujejo. Vzorec, ki se riše po rabljenem prebodenem «papircu», izgubi na svoji prvotni lepoti, in če gre potem skozi par rok, dobimo nazadnje vzorec, ki ni prvemu skoro nič več podoben. Vprašati se moramo, ali je večja škoda, kupiti dobro risan «papirec» za par dinarjev ali pa ne prodati izdelka zaradi slabe izvedbe, ki jo je zakrivil preslabo prerisani vzorec? V šolah je dovolj dobrih vzorcev na razpolago in tudi trgovci jih imajo. Ni torej potrebno, prerisavati jih doma. Pri tem naj se dotaknem še tudi druge strani prerisavanja vzorcev. Nekateri si omislijo vzorce z velikimi stroški in zato zavarujejo potem te vzorce, da jih nihče ne sme brez njihovega dovoljenja prerisati. Taki vzorci nosijo navadno pečat tvrdke in pripombo: «Vse pravice pridržane.» Če se tako zaznamovani vzorci prerišejo brez dovoljenja posestnika vzorca, je to celo kaznivo, ker se smatra to kot neke vrste tatvina. Pri nas so ti primeri mogoče zelo redki, ali pa jih sploh ni, vendar se nam zdi potrebno, opozoriti čipkarice tudi na to.

Za pouk je potrebno nekaj žrtev od strani deklet, da se priučijo do dobra vsem podrobnostim čipkarskih del. Vse na svetu napreduje in zato mora napredovati tudi naše čipkarstvo. Grobe reči se danes že težko spravijo v denar. Zato naj bi čipkarice ne smatrale obiska čipkarskih šol za sramoto, ampak za potrebo, s čimer bi pokazale željo in voljo po nadaljnji naobrazbi. Izogibanje čipkarskega pouka bo imelo za posledico nazadovanje čipkarstva in bo odprlo pot tujim izdelkom v deželo.

Pranje barvastih vezenin. Barvastlo vezenino je zelo težavno čistiti, ker je malo barv pristnih in se skoro vse, ako jih namočimo, razlezejo po blagu. Zato je treba pri čiščenju potrpežljivosti in previdnosti. Najbolj varno se vezenine očistijo takole: Na dva litra vode raztopi en gram marziljskega mila; v to milnico omoči nekoliko pšeničnih otrobov, ki pa ne smejo biti tako mokri, da teče voda iz njih, temveč samo vlažni. Z otrobi obloži vezenino pol palca na debelo in tako pusti kakih deset minut. Potem jih odstrani. Ako je vezenina še umazana, se pranje še enkrat ponovi. Slednjič se vezenina narahlo s suhimi otrobi izbriše. Na ta način se lepo očistijo najbolj kočljive in fine barve brez najmanjše škode. Nikakor pa se ne sme rabiti za to čiščenje milo, ki vzame barvam vso svetlobo in izraz. Svetuje se torej malo vode in milo brez sode.

Madeže od kave spravimo iz perila, če zmešamo jajči rumenjaki s glicerinom in jih s to zmesjo namažemo ter potem v mlačni vodi izperemo in še moko perilo na drugi stran polikamo z likalnikom, ki ni prevroč. Glicerina popije čreslovino kave in maščobo mleka, ne da bi pokvaril barvo blaga. Madeže od črne kave pa odstranimo iz svilenega blaga, če jih operemo z vodo, ki smo ji dodali nekaj govejega žolča. Madeži od bele kave se dajo izprati tudi z amonijakom. — Iz raznega blaga se dajo kavini madeži odstraniti tudi na ta način, da jih izperemo z vodo in z milom. Če ne izginejo, jih izperemo v slani vodi in z milom. Če so madeži nastali po beli kavi, jih namažemo z glicerinom, operemo v mlačni vodi in na nasprotni strani blago polikamo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vino, ljudje in vrag

Pravijo, da je Noe vsadil trto, ki mu jo je podaril Bog, a vrag, ki nikdar ne miruje, je začel ugibati: «Kaj, ko bi si napravil iz vinske trte pomočnico?»

Po dolgem ugibanju si je naposled izmislil nekaj, kar se mu je zdelo primerno.

Nedaleč od njega je tekalo jagnje. Vrag ga je prijel, zaklal in polil trto z njegovo krvjo.

Nato je ugledal opico, ki je z drevesa opazovala početje. Vrag jo je ujel, ji zavil vrat in spustil njeno kri na mlado trto.

Ko se je zopet ozrl, je zagledal leva, ki ga je privabila razlita kri. Tudi lev je moral poginiti in njegova kri je namočila korenine mladi trti.

Sedaj je zapazil hudobec svinjo, ki je rila zemljo, in ta je bila njegova četrti žrtev. Tudi njena kri je napojila zemljo okoli trte.

Ves vesel, da se mu je zvižaja tako posrečila, je hudobec odšel.

Posledica njegove zvižaje pa je, da je človek ljubezni, krotak in vesel, kadar zaužije prvi kozarec vina; kri jagnjetova kaže učinek. Pri drugem kozarcu je človek živahen; vesel objema druge, radostno poskakuje in jezik se mu zapleta; opičja kri deluje v njem. Pri tretjem kozarcu je človek ošaben in prepirljiv ter hoče, da se mu vse klanja; to povzroča levova kri. Pri četrtem kozarcu izgubi človek pamet; ne more se držati pokonci, temveč se valja v blatu, kajti svinjska kri ga tišči k tlom.

Nemogoče.

Gasilno društvo v Zabji vasi je baš pri vajah, ko nekdo priteče in zakriči: «Pri Sklednikovih gorih!»

Načelnik: «Zdaj ne utegnemo, saj vidiš, da imamo vaje...»

Dolg odvetnikov zagovor.

Mlad odvetnik je zagovarjal zlikovca v dolgem govoru, katerega nikakor ni hotelo biti konec. Sodnik je zaspal. Govornik je zato za trenutek prenehal in dal zbuditi sodnika.

«Upam, da se vam je kaj lepega sanjalo,» je menil zagovornik.

«Hvala,» odvrne sodnik, «res se mi je sanjalo, da ste svoj govor že končali.»

Maščevanje.

Janez: «Zakaj si toliko prizadevaš, da bi shušal?»

Tone: «Da mi izgine trebuh, katerega mi je zredila moja nekdanja zaročenka kuharica. Nič več me trebuh ne sme spominjati na nezvesto žensko.»

Drugim hoče pomagati, sebi ne zna.

Gašper: «Ze dolgo te nisem videl. Kako je s teboj?»

Melhijor: «Spisal sem knjigo „Kako postaneš bogat.“»

Gašper: «Zelo zanimivo. Ali je knjiga izšla?»

Melhijor: «Še ne, ker nimam denarja, da bi jo izdal.»

Nesporazumljenje.

Gospa (novi služkinji): «To pa vam takoj spočetka povem: pri meni ni ljubimcev.»

Služkinja: «Zelo lepo, gospa. Moja prejšnja gospodinja je imela kar tri.»

Slika.

Ženitovanjski posredovalec hvali nekemu interesentu neko deklo: «Ona sicer ni posebno lepa, tudi mlada ni več, a zato ima veliko hišo.»

Ženitovanjski kandidat: «Ali bi lahko videl sliko?»

Posredovalec: «Sliko dame?»

Ženitovanjski kandidat: «Ne, hiše!»

Pomota.

Pijanček se ziblje proti domu. Med potjo stopi na nogo nekemu možaku, ki mu prisoli krepko zaušnico.

«No, no,» pravi pijanček, «ali sem že doma pri stari?»

Čuden ribič.

Profesor Dobroslav opazi na večernem sprehodu na robu gozda siromašno oblečenega moža, ki drži trnek in ga zdaj pa zdaj vrže v visoko travo, kakor da lovi ribe. Profesorju je seveda takoj jasno, da ima opravka z blaznežem. Previdno se mu bliža, ga nekaj časa opazuje, nato pa mu reče, naj opusti to ribarenje, češ, da ribe v tem času že spijo ter da se sedaj ne bo nobena več prijala.

«Moram jih nekaj ujeti,» pravi čudak, «lačen sem!»

«Kar pustite! Pojdite z menoj v gostilno!»

Tega si blaznež ni dal dvakrat reči. V gostilni je z velikim tekom pospravil obilno večerjo. Profesor je hotel spoznati vzroke njegove bolezni ter je previdno začel razgovor: «Koliko rib ste danes že ujeli?»

«Vi ste četrta, mu je odgovoril možak in jadrno odnesel pete.

Veselični davek.

Obtoženec: «Tako, trideset dinarjev naj plačam, ker sem namlatil svojo ženo?» Saj je globa za to samo dvajset dinarjev.»

Sodnik: «Pozabili ste na veselični davek, ki znaša deset dinarjev. Saj ste se zabavali...»

Pomemben razloček.

Matija: «Kakšno vpitje je pa nočoj pri tej hiši? Ali je mogoče poroka?»

Martin: «Ne, ta je bila že pred 14 dnevi!»

V gostilni.

Gostilničar: «Kaj pravite k tej pečenki?»

Gost: «Če bi bila večja, ne bi rekel ničesar.»

Napačno razumel.

Tujec (v podeželski gostilni): «Ali imate izdatno družino?»

Gostilničar: «To pa to, moji fantje so znani v vasi kot najboljši pretepači!»

Razočaranje.

* Gospa (pri plesu): «Danes mi pa zelo dvorite, gospod doktor. To mi je prav všeč.»

Doktor: «Prosim, prosim, veste, to je samo zaradi tega, da svojo ženo jezim!»

Tudi železniška nesreča.

A: «Ali že veste za železniško nesrečo, ki se je zgodila davi?»

B: «Ne, kaj pa je bilo?»

A: «Moja tašča se je pripeljala z brzovlakom.»

Neprijetno priznanje.

Gospodična (visokošolecu): «Ničesar več Vam ne verjamem! Iz Vaših ust ne pride niti ena resnična beseda!»

Visokošolec: «Ne upam si Vam ugovarjati, moja lepa gospodična!»

Dobra tolažba.

Oče: «Kaj se jočeš, Jaka? Ali ti je kdo kaj storil?»

Jaka (jokaje): «Gospod učitelj vedno pravi, da sem strašen tepec in da v mojo glavo ne bo šlo nič.»

Oče: «Le potolaži se, Jaka, meni je učitelj tudi vedno pravil tako, sedaj pa mati pravijo, da imam nekaj v glavi...»

Jetniški zdravnik.

Zdravnik: «Gospod ravnatelj, sodišče bo moralo za nekaj dni odložiti obešenje obsojenca.»

Ravnatelj: «Zakaj neki?»

Zdravnik: «Po natančni preiskavi sem ugotovil, da obsojenec zaradi svoje bolezni ne bi prenesel obešenja.»

Nedeljski lovec.

Janez je prinesel z lova samo eno zajčje uho.

Zena: «Za božjo voljo, kaj je to ves lovski plen?»

* Lovec: «Da, ženka, bilo nas je mnogo na lovu, pa smo si plen pošteno razdelili.»

To ne!

Gospodinja (služkinji): «Ti hočeš na vsak način od nas, Micika? Prav žal mi je! Toda, če misliš, da si boš izboljšala...»

Služkinja: «To ne, gospa, toda poročiti se nameravam.»

Čudno dejstvo.

Soproga bankirja (na posestvu): «Naša dobra kravica se je že zopet otelila!»

Bankir: «To je res neverjetno! Kadar pridemo mi na posestvo, se vedno pomnože goveda!»

Vrednost čevljev.

Sodnik (tožitelju, kateremu je potepuh ukradel par čevljev): «Koliko cenite svoje čevlje?»

Tožitelj: «Kupil sem jih za 150 Din, dvakrat sem jih dal popraviti, vsakokrat sem plačal po 40 Din, kar znese 80 Din. Mislim pač, da so vredni 220 Din.»

Nemogoče.

Star, plešast gospod: Gospa, Vi mi ne verjame, da je bilo tako hudo. Povem Vam, da gotovo nisem bojazljiv, toda pri pogledu na to so mi lasje stali pokoncu!»

Dobro došla dopolnitev.

Ožbovt ogleduje menezarijo in ugiblje, ali bi šel ogledat divje zveri.

Lastnik menezarije: «Prosim, le pridite bliže, samo ena opica nam še manjka!»

Prav mu je!

Možek: «Ali mi nočeš dati poljuba?»

Zenka: «Če ti dam enega, pa hočeš potem kar dva.»

Možek: «Ne, ne, čisto gotovo ne!»

Zenka: «Tako? Potem pa ne dobiš niti enega!»

Pri koncertu.

A: «Ali vi tudi igrate?»

B: «Da! In veliko srečo imam.»

A: «Kako to?»

B: «No, igram namreč v državni loteriji.»

Dobra ženka.

Mož: «Ne sitnari vendar vedno, saj imam itak izven doma jeze dovolj!»

Zenka: «Tako? Ker imaš ti izven doma dovolj, pa jaz naj nimam doma ničesar!»

Nesebičnost.

Mož: «To je res, v tej obleki si krasna, toda stroški...»

Zena: «Ne igrajo nikake vloge, kadar gre za to, da Tebi ugajam...»

Ljubezen.

Ančka: «Kaj te je pa prijelo, da hočeš poročiti tega starega skopuha?»

Micika: «Misel, da skoro postanem bogata vdova, je prezapeljiva...»

MALI OGLASI

Prodajam majhno hišico

v Jurkloštru. — Pojasnila se lahko dobe pri g. Gradlu v Jurkloštru. Natančni naslov: *Helena Stakovnik*, sodavčarka, p. Rimske Toplice. 44

Usnjarski vajenec

močan in pošten, se sprejme. — Naslov pove uprava «Domovine». 42

Prodajam hišo na deželi

v dobrem stanju, v sredini Logatca, po želji tudi nekaj zemljišča. Več se poižve pri *Antonu Urbasu*, posestniku, Dol. Logatec, Martinhrb 24. 38

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko

je naprodaj hiša št. 5 v «Razpotju», pripravna za gostilniško in trgovsko obrt, ki sta se v njej že izvrševali. Stoji ob cesti na najprometnejšem kraju vasi. 7 stanovanjskih prostorov, 2 kuhinji, hlev, 3 kletti, gospodarsko poslopje, zemljišče. Cena ugodna. Poižve se v oglasnem oddelku «Domovine». 37

Naznanilo.

izdelovatelj perila

Andrej Petek v Mariboru

se priporoča in naznanja, da vodi svojo trgovino s perilom v svoji lastni hiši na **Koroški cesti št. 52 v Mariboru.** 46

Advokat

dr. Avg. Reisman v Mariboru

je preselil svojo pisarno v

Slovensko ulico št. 11, I. nadstr.

Telefon št. 99. 45

Trpežnost vaših čevljev se podaljša

ako uporabljate

Luno

pravo terpentinsko kremo. 41

Prepričajte se!



Najbolj priporočljivi

so
in ostanejo vedno

„Doko“ čevlji

Trgovina „Doko“, Prešernov
ulica št. 9, dvorišče.

Človek brez sna



je občalovanja vreden. Vsakdanje negovanje celega telesa s Fellerjevim blagodiščim «Eisfluidom» poveča odpornost, prinese trdno spanje, varno zdravje in s tem vzbuja samozaupanje in življensko radost. — Fellerjev «Eisfluid» je ono bolečino olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum, katero so že naši očetje in dedje najraje uporabljali zunaj in znotraj pri vsakovrstnih bolečinah. — Za suna in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko šganje.

Zahtevajte za polkus v lekarnah in odgovarajočih prodajalnah izrecno «Fellerjev pravi Eisfluid», v polkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnastih steklenicah po 9 Din, ali specialnih steklenicah po 26 Din. Po vošti pride tem ceneje, čim več se naroči naenkrat; z zavojulno in poštno vred stane

9 polkusnih ali 6 dvojnastih ali 2 specialni stekl.	61 Din
27 " " " " " "	183 "
54 " " " " " "	250 "

Naročila nasloviti razločno takole:
EUGEN V. FELLER
lekarnar v STUBICI DONJI
Elsatry št. 360 (Hrvatska).

INVENTURNA-PRODAJA



Želimo temeljito isprazniti!

PETOVIA

LJUBLJANA: Dunajska cesta 1a.

PTUJ: Slovenski trg.